

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program Operacyjny Kapitał Ludzki
KRAJOWA INSTYTUCJA WSPOMAGAJĄCA

ZALECENIA DLA INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCYCH
I INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCYCH II STOPNIA
W ZAKRESIE PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH
w ramach
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
w latach 2007-2013

Warszawa, lipiec 2009

SPIS TREŚCI

1. Cel i zakres obowiązywania Zaleceń	4
2. Definicje stosowane w Zaleceniach.....	6
3. Przygotowanie Planu Działania dla projektów innowacyjnych.....	8
4. Dokumentacja konkursowa projektów innowacyjnych.....	11
I. Cel i przedmiot konkursu.....	11
II. Informacje ogólne.....	14
2.1 Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe.....	14
2.2 Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektu.....	14
III. Podstawowe wymagania projektowe.....	15
3.1 Wymagania odnośnie grupy docelowej	15
3.2 Wymagania czasowe	16
3.3 Wymagania finansowe	18
3.4 Wymagane rezultaty i wartość dodana.....	19
3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa	20
3.6 Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej	22
3.6 Wymagania dotyczące zlecania wykonania usług	24
3.6 Wymagania dotyczące pomocy publicznej.....	24
IV. Przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektu.....	24
4.1 Załączniki do wniosku.....	24
V. Wybór projektów oraz podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu.....	25
5.1 Ocena formalna i merytoryczna.....	25
5.2 Podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu.....	25
VI. Dodatkowe informacje	25
6.1 Kontakt i dodatkowe informacje KIW.....	25

5. Załączniki:	27
----------------------	----

Załącznik nr 1	Przykładowy spis treści wzoru dokumentacji konkursowej z wyszczególnieniem punktów, do których mają zastosowanie zapisy jak dla projektów standardowych oraz punktów wymagających uwzględnienia specyfiki projektów innowacyjnych.....	27
----------------	--	----

Załącznik nr 2	Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych.....	28
----------------	--	----

Załącznik nr 3	Rezultaty PIW EQUAL warte upowszechniania w nowym okresie programowania.....	55
----------------	--	----

Załączniki nr	Opisy innowacyjności w Tematach projektów innowacyjnych zapisane w Planach działania na lata 2009 i 2010	
---------------------	--	--

1. Cel i zakres obowiązywania Zaleceń

Celem niniejszych Zaleceń jest przedstawienie informacji niezbędnych do uwzględnienia projektów innowacyjnych wdrażanych w trybie konkursowym w Planach Działania (PD) i dokumentacji konkursowej, sporządzanych przez Instytucje Pośredniczące (IP)/Instytucje Pośredniczące II stopnia (IP2) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).

W Zaleceniach wskazano rekomendacje dotyczące opracowania Planów Działania, w tym formułowania kryteriów szczegółowych wyboru projektów innowacyjnych. Ponadto, w dokumencie zamieszczono zalecenia dotyczące uwzględnienia specyfiki projektów innowacyjnych w poszczególnych punktach dokumentacji konkursowej. W rozdziale poświęconym tym zagadnieniom skoncentrowano się wyłącznie na tych punktach dokumentacji, które wymagają uwzględnienia specyfiki projektów innowacyjnych, pomijając te, do których odnoszą się zapisy standardowe. W dokumencie, oprócz ogólnie obowiązujących zasad oraz wymogów formalnych zamieszczono również szereg uwag i zaleceń o charakterze praktycznym, które mogą zostać bezpośrednio wykorzystane przy opracowywaniu dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych.

Dopełnieniem informacji dotyczących Planu Działania i dokumentacji konkursowej są:

- spis treści przykładowego wzoru dokumentacji konkursowej ilustrujący te punkty dokumentacji, które wymagają uwzględnienia specyfiki projektów innowacyjnych i zostały omówione w niniejszych Zaleceniach oraz te, do których zastosowanie mają zapisy jak dla projektów standardowych (załącznik nr 1);
- przykładowy wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych (załącznik nr 2);
- zestawienie rezultatów PIW EQUAL (załącznik nr 3).
- opisy innowacyjności w Tematach projektów innowacyjnych zapisane w Planach działania na lata 2009 i 2010.

Zestawienie rezultatów PIW EQUAL (załącznik 3) może być wykorzystywane zarówno w ramach projektów innowacyjnych upowszechniających, w celu upowszechnienia rezultatów PIW EQUAL, jak i projektów innowacyjnych testujących, w celu zapoznania się z już wypracowanymi narzędziami, metodami i instrumentami, które mogłyby, w ramach projektów innowacyjnych testujących, zostać dostosowane do potrzeb np. nowych grup docelowych. Ponadto, zestawienie może służyć jako wskazówka, co do specyfiki projektów innowacyjnych testujących, których zasadniczym celem nie są działania aktywizacyjne, charakterystyczne dla projektów realizowanych w standardowym nurcie, ale wypracowanie konkretnych narzędzi lub modeli. Projekty innowacyjne, realizowane w ramach Tematów mają w pierwszej kolejności wypracowywać nowe rozwiązania dla istniejących lub nowych problemów grup docelowych. IP/IP2 przygotowując dokumentację konkursową powinny wskazać, w oparciu o przeprowadzoną, dogłębną analizę sytuacji w danym regionie/sektorze, jakiego rodzaju projekty innowacyjne będą oczekiwane i zdobędą uznanie w danym konkursie, w ramach wskazanych Tematów, jako najbardziej potrzebne z punktu widzenia potrzeb regionalnych/sektora.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie odnoszą się do całego okresu programowania PO KL (z wyjątkiem Tematów dla projektów innowacyjnych, które podlegają aktualizacji) i mogą być wykorzystywane przez IP/IP2 zarówno przy corocznym sporządzaniu Planów Działania, jak i przy opracowywaniu dokumentacji konkursowych zgodnie z harmonogramem konkursów planowanych do ogłoszenia w roku obowiązywania danego Planu Działania.

W Zaleceniach wskazano również na zapisy, które powinny być uwzględnione w przypadku określenia kryteriów szczegółowych odnoszących się do realizacji projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym. Szczegółowe informacje na temat dokumentacji

konkursowej dla projektów z komponentem ponadnarodowym znajdują się w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013*.

Wskazówki zawarte w Zaleceniach mają za zadanie wesprzeć IP/IP2 w trakcie opracowywania Planów działania i tworzenia dokumentacji konkursowej w zakresie projektów innowacyjnych. Dokument ten ma charakter pomocniczy, a nie obligatoryjny – ostateczny kształt zarówno Planu działania, jak i dokumentacji konkursowej leży w gestii każdej IP/IP2.

Wskazać również należy, iż Zalecenia dotyczą projektów innowacyjnych składanych w trybie konkursowym, nie ma natomiast przeszkód, by niektóre zapisy dokumentu służyły pomocą również w przypadku projektów innowacyjnych zgłaszanych i realizowanych w trybie systemowym.

2. Definicje stosowane w Zaleceniach

Beneficjent	Podmiot, który podpisał umowę o dofinansowanie projektu.
Partner ponadnarodowy	Partner zagraniczny wymieniony w pkt. 2.8 wniosku o dofinansowanie projektu, z którym projektodawca najpierw podpisuje list intencyjny, a następnie umowę o współpracy ponadnarodowej, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne i/lub finansowe, realizujący projekt wspólnie z projektodawcą i innymi partnerami zagranicznymi na warunkach określonych w powyższej umowie.
Produkt projektu innowacyjnego	Produkt w projekcie innowacyjnym to nowy sposób działania, nowe metody działania, nowe podejście do rozwiązywania problemów grup docelowych. Produkt taki może być opracowywany oraz upowszechniany i włączany do głównego nurtu polityki w ramach projektu innowacyjnego testującego lub też wyłącznie upowszechniany i włączany do głównego nurtu polityki w ramach projektu innowacyjnego upowszechniającego. Produkt musi posiadać konkretną formę (np. przewodnika, poradnika, programu kształcenia itp.).
Projekt innowacyjny	<p>Projekt, którego celem jest poszukiwanie nowych, lepszych, bardziej efektywnych sposobów rozwiązywania problemów zidentyfikowanych w obszarach wsparcia EFS.</p> <p>Poprzez realizację innowacyjnego projektu wypracowuje się, upowszechnia i włącza do głównego nurtu polityki nowe rozwiązania (innowacyjny projekt testujący) lub upowszechnia się i włącza do głównego nurtu polityki rozwiązania wypracowane w ramach innych programów czy projektów (innowacyjny projekt upowszechniający).</p> <p>Projekt innowacyjny jest nastawiony na badanie i rozwój oraz/lub upowszechnianie i włączenie do praktyki konkretnych produktów służących rozwiązaniu problemów grup docelowych, a nie wprost na rozwiązanie tych problemów.</p> <p>Projekt innowacyjny nie tyle służy rozwiązywaniu problemów co rozwiązywaniu problemów wynikających z braku właściwych instrumentów, które mogłyby zostać wykorzystane przy wspieraniu grup docelowych.</p> <p>Projekt innowacyjny poszukuje nowych sposobów rozwiązania problemów.</p>
Projekt współpracy ponadnarodowej	Projekt realizowany we współpracy z podmiotami (partnerami) pochodzącymi z krajów członkowskich Unii Europejskiej lub z partnerami z krajów nie będących członkami UE. Cel/cele, produkty i rezultaty projektu współpracy ponadnarodowej muszą jednoznacznie wskazywać, że ich osiągnięcie byłoby niemożliwe bez

	<p>udziału partnerów ponadnarodowych. Wyróżnia się dwa rodzaje projektów współpracy ponadnarodowej: wyodrębniony projekt współpracy ponadnarodowej oraz projekt z komponentem ponadnarodowym.</p>
a) Wyodrębniony projekt współpracy ponadnarodowej	<p>Projekt, którego wszystkie działania koncentrują się na współpracy ponadnarodowej i są jej podporządkowane, realizowany we współpracy z partnerami ponadnarodowymi będącymi sygnatariuszami umowy o współpracy ponadnarodowej. Realizowany w ramach takiego projektu proces wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się na poziomie ponadnarodowym wnosi rzeczywistą wartość dodaną.</p> <p>Wyodrębniony projekt współpracy ponadnarodowej zakłada realizację działań we współpracy ponadnarodowej od początku realizacji projektu (formułowania założeń projektu), tj. już na etapie opracowania wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p><u>Niniejszy dokument nie odnosi się w żadnym stopniu do wyodrębnionych projektów współpracy ponadnarodowej (projekty innowacyjne nie mogą być wyodrębnionymi projektami współpracy ponadnarodowej).</u></p>
b) Projekt z komponentem ponadnarodowym	<p>Projekt, który na poziomie analizy problemów/potrzeb grup docelowych wykazuje uzasadnioną potrzebę realizacji komponentu ponadnarodowego, oraz którego cel/cele szczegółowe są niemożliwe do osiągnięcia bez współpracy ponadnarodowej. Realizacja komponentu ponadnarodowego wnosi rzeczywistą wartość dodaną wynikającą z wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się partnerów ponadnarodowych możliwą do osiągnięcia jedynie przy ich udziale.</p> <p>Projekt z komponentem ponadnarodowym zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizację komponentu ponadnarodowego od początku realizacji projektu (formułowania założeń projektu), tj. komponent jest zaplanowany do realizacji już na etapie opracowania wniosku o dofinansowanie projektu <p>lub</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie komponentu ponadnarodowego do realizowanego już projektu, tj. komponent jest zgłaszany jako zmiana do wniosku o dofinansowanie projektu. <p><u>Realizacja projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym przewidzianym na etapie składania wniosków o dofinansowanie jest możliwa poprzez uwzględnienie przez IP odpowiednich kryteriów szczegółowych na etapie opracowywania Planów Działania (w przypadku trybu konkursowego) lub wskazanie odpowiednich zapisów w opisie projektu innowacyjnego systemowego zamieszczonego w Planie działania.</u></p>
Projektodawca	Podmiot aplikujący o środki na realizację projektu, do czasu podpisania umowy o dofinansowanie projektu

udziału partnerów ponadnarodowych. Wyróżnia się **dwa rodzaje** projektów współpracy ponadnarodowej: wyodrębniony projekt współpracy ponadnarodowej oraz projekt z komponentem ponadnarodowym.

Projekt, którego wszystkie działania koncentrują się na współpracy ponadnarodowej i są jej podporządkowane, realizowany we współpracy z partnerami ponadnarodowymi będącymi sygnatariuszami umowy o współpracy ponadnarodowej. Realizowany w ramach takiego projektu proces wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się na poziomie ponadnarodowym wnosi rzeczywista wartość dodaną.

Niniejszy dokument nie odnosi się w żadnym stopniu do wyodrębnionych projektów współpracy ponadnarodowej (projekty innowacyjne nie mogą być wyodrębnionymi projektami współpracy ponadnarodowej).

Projekt z komponentem ponadnarodowym zakłada:

lub

Realizacja projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym przewidzianym na etapie składania wniosków o dofinansowanie jest możliwa poprzez uwzględnienie przez IP odpowiednich kryteriów szczegółowych na etapie opracowywania Planów Działania (w przypadku trybu konkursowego) lub wskazanie odpowiednich zapisów w opisie projektu innowacyjnego systemowego zamieszczonego w Planie działania.

Projektodawca	
----------------------	--

Rezultat	Bezpośredni i natychmiastowy efekt zrealizowanego projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu wśród grup docelowych bezpośrednio po uzyskaniu przez nie wsparcia.
Umowa o współpracy ponadnarodowej	Umowa podpisywana przez wszystkich partnerów realizujących projekt we współpracy ponadnarodowej określająca m. in. wspólne cele, planowane produkty i rezultaty, opis działań, harmonogram ich realizacji, postanowienia finansowe.
List intencyjny	Dokument składany wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu współpracy ponadnarodowej, stanowiący wstępną deklarację współpracy i wskazujący jednoznacznie na zamiar podpisania umowy o współpracy ponadnarodowej w celu realizacji projektu współpracy ponadnarodowej.

3. Przygotowanie Planu Działania dla projektów innowacyjnych

Na potrzeby realizacji projektów innowacyjnych przewidziane jest organizowanie odrębnych konkursów – decyzja o ich organizacji pozostaje w gestii IP/IP2 i musi znaleźć odzwierciedlenie w zapisach Planu Działania.

Projekty innowacyjne dzielimy na:

- projekty innowacyjne testujące służące wypracowaniu nowych rozwiązań, ich upowszechnianiu oraz włączaniu do głównego nurtu polityki,
- projekty innowacyjne upowszechniające, których celem jest upowszechnianie i włączanie do głównego nurtu polityki rozwiązań wypracowanych w ramach innych programów czy projektów.

Warto w tym miejscu wspomnieć za *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*, iż projekt innowacyjny testujący musi być realizowany w dwóch etapach: pierwszy to etap przygotowawczy, drugi to etap wdrożenia. Ostatnią fazą wdrażania projektu innowacyjnego testującego jest faza upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki i w ramach tej fazy realizowane są projekty innowacyjne upowszechniające. Ponadto w obu rodzajach projektów innowacyjność produktu rozumianego jako nowy sposób działania, nowe metody działania czy nowe podejście do rozwiązywania problemów grup docelowych powinna przejawiać się w co najmniej jednym z następujących wymiarów: uczestnika projektu, problemu czy formy wsparcia.

Wyodrębnienie dwóch rodzajów projektów innowacyjnych wiąże się z koniecznością organizowania przez IP/IP2 odrębnych konkursów na każdy rodzaj projektów innowacyjnych, tj. odrębnego konkursu na projekty innowacyjne testujące i odrębnego konkursu na projekty innowacyjne upowszechniające. Decyzja w kwestii zorganizowania przez IP / IP2 zarówno oddzielnego konkursu na projekty innowacyjne testujące, jak i oddzielnego konkursu na projekty innowacyjne upowszechniające lub też konkursu tylko na jeden rodzaj projektów innowacyjnych znajduje swoje odzwierciedlenie w Planie Działania.

IP/IP2 wypełnia w Planie Działania odpowiednio:

- sekcję *D.1 Projekty innowacyjne testujące wdrażane w trybie konkursowym* oraz *D.2 Projekty innowacyjne upowszechniające wdrażane w trybie konkursowym*, gdy planuje zorganizować odrębne konkursy na obydwa rodzaje projektów

lub też

- tylko sekcję *D.1 Projekty innowacyjne testujące wdrażane w trybie konkursowym*, gdy planuje zorganizować konkurs na projekty innowacyjne testujące lub
- tylko sekcję *D.2 Projekty innowacyjne upowszechniające wdrażane w trybie konkursowym* w przypadku planowania konkursu wyłącznie na projekty innowacyjne upowszechniające.

W odniesieniu do specyfiki sytuacji społeczno-gospodarczej i potrzeb sektora/regionu, IP/IP2 określa indywidualnie szczegółowe kryteria dostępu i strategiczne dla projektów innowacyjnych. Dokonując wyboru szczegółowych kryteriów, które zamieszczane są, jako obowiązujące w danym konkursie dla projektów innowacyjnych w stosownym Planie Działania, IP/IP2 może:

- korzystać z propozycji Grupy roboczej do spraw kwestii horyzontalnych PO KL (pełen wykaz ww. kryteriów znajduje się w dokumencie „Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL”);
- korzystać z propozycji Krajowej Instytucji Wspomagającej przedstawionej w niniejszych Zaleceniach lub też
- opracować własne, dodatkowe kryteria szczegółowe, nie omawiane w wyżej opisanych dokumentach.

Na etapie sporządzania Planu działania IP/IP2 musi precyzyjnie określić oczekiwania co do spodziewanego wpływu projektów innowacyjnych na politykę społeczną, a więc powinna ustalić, w jakim stopniu realizacja projektów innowacyjnych powinna wpłynąć na warunki rozwoju społecznego, w tym m.in. umożliwić: zwiększenie dostępności do kształcenia ustawicznego i podniesienie jego jakości, kształtowanie oferty edukacyjnej w powiązaniu z potrzebami rynku pracy, zwiększenie adaptacyjności i innowacyjności funkcjonujących przedsiębiorstw, poprawę jakości udzielanych usług na rynku pracy czy aktywizację zawodową grup wykluczonych. IP/IP2 powinna więc na podstawie przeprowadzonej analizy określić rozwiązania, które będą najbardziej wartościowe z punktu widzenia potrzeb polityki społecznej. W wyniku tej analizy IP/IP2 powinna wskazać Tematy dla projektów innowacyjnych testujących, umożliwiające wypracowanie narzędzi, które przyczynią się do rozwiązania zidentyfikowanych wcześniej problemów, a także określić, na przykład poprzez kryteria szczegółowe, charakter instrumentów, których oczekuje w ramach ogłaszanego konkursu. W przypadku projektów innowacyjnych upowszechniających analiza ta powinna posłużyć określeniu zakresu projektów poprzez kryteria szczegółowe wskazujące na tematykę rozwiązań planowanych do upowszechnienia.

IP/IP2 formułuje oczekiwania odnoszące się do projektów innowacyjnych poprzez określenie w Planie Działania:

A) dla projektów innowacyjnych testujących (sekcja D.1 PD) następujące elementy:

- planowany termin ogłoszenia konkursu;
- typ konkursu;
- Tematy obowiązujące w danym konkursie;
- szczegółowe kryteria wyboru projektów innowacyjnych (dostępu i strategiczne) wraz z uzasadnieniem i informacją o Temacie, do którego stosuje się dane kryterium (szczegółowe kryteria dostępu i strategiczne) oraz informacją o wadze danego kryterium (szczegółowe kryteria strategiczne).

oraz

B) dla projektów innowacyjnych upowszechniających (sekcja D.2 PD) określając następujące elementy:

- planowany termin ogłoszenia konkursu;
- typ konkursu;
- szczegółowe kryteria wyboru projektów innowacyjnych (dostępu i strategiczne) wraz z uzasadnieniem i informacją o wadze danego kryterium (szczegółowe kryteria strategiczne).

IP/IP 2 dokonuje wyboru maksymalnie 3 Tematów dla danego priorytetu na podstawie listy *Tematów projektów innowacyjnych* stanowiących Załącznik 1 do *Wytocznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*. Dla danego konkursu możliwe jest więc wskazanie maksymalnie 3 Tematów, w ramach których projektodawcy mogą zgłaszać projekty.

Zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL* istnieje możliwość organizacji konkursu o charakterze zamkniętym lub otwartym. IP/IP 2 określa tryb naboru wniosków w ramach organizowanych przez siebie konkursów na projekty innowacyjne w sekcji *D. Projekty innowacyjne* Planu Działania. W przypadku projektów innowacyjnych zaleca się organizowanie konkursów zamkniętych z jednym terminem naboru. Za organizacją konkursu zamkniętego dla projektów innowacyjnych przemawia fakt, iż mogą to być projekty generujące wysokie koszty, o dłuższym okresie realizacji niż projekty standardowe i specyficznym zakresie przedmiotowym. Konkurs zamknięty daje IP/IP2 możliwość bardziej rzetelnego porównania planowanych rezultatów i propozycji produktów, jakie zostaną wypracowane w wyniku realizacji poszczególnych projektów. Jeden termin naboru wniosków o dofinansowanie ułatwia organizacyjnie przeprowadzenie konkursu i sprzyja jednakowemu traktowaniu projektodawców.

W przypadku uwzględnienia realizacji komponentu ponadnarodowego jako jednego z kryteriów szczegółowych, IP opracowując Plan działania, powinna się kierować zapisami *Zaleceń dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* i doprecyzowywać, zgodnie z tym dokumentem, charakter współpracy ponadnarodowej (np. formy działań kwalifikowanych, modele współpracy).

4. Dokumentacja konkursowa projektów innowacyjnych

I. Cel i przedmiot konkursu

Cel i przedmiot konkursu są określane przez IP/IP2 i muszą zostać zapisane w dokumentacji konkursowej. Celem konkursu jest podniesienie poziomu innowacyjności społecznej poprzez realizację projektów innowacyjnych zgodnych z założeniami przyjętymi w poszczególnych Priorytetach PO KL oraz zapisami Planu Działania.

W przypadku projektów innowacyjnych testujących określając przedmiot konkursu, szczególnie istotne jest wskazanie nazwy Tematu, w ramach którego muszą mieścić się projekty składane na konkurs, a także wyjaśnienie jego istoty, tj. jak dane zagadnienie należy rozumieć i jakich projektów oraz nowych rozwiązań IP/IP2 spodziewa się w ramach ogłoszonego konkursu – projektów i rozwiązań, które, zgodnie z wynikami analizy przeprowadzonej przez IP/IP2, będą najbardziej wartościowe dla polityki społecznej w danym regionie/sektorze.

W przypadku projektów innowacyjnych upowszechniających IP/IP2 wskazując na przedmiot konkursu, określa wymogi w odniesieniu do poszczególnych celów PO KL, a także zakresu zdefiniowanego poprzez kryteria szczegółowe.

W dokumentacji konkursowej, w punkcie *Cel i przedmiot konkursu*, powinna znaleźć się informacja o trybie naboru wniosków o dofinansowanie na podstawie informacji zamieszczonej w sekcji D. *Projekty innowacyjne* Planu Działania.

Konsekwencją podjęcia przez IP / IP2 decyzji o organizacji konkursu/ów na projekty innowacyjne jest konieczność umieszczenia przez IP / IP2 w dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Celu i przedmiotu konkursu* informacji jaki rodzaj projektów innowacyjnych (testujący czy upowszechniający) może być realizowany w ramach ogłoszonego konkursu. Jednocześnie zaleca się zamieszczenie w wymienionej części dokumentacji konkursowej informacji nt. specyfiki projektów innowacyjnych (odpowiednio testujących lub upowszechniających w zależności od rodzaju projektów innowacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach konkursu).

Podane poniżej przykłady obydwu rodzajów projektów innowacyjnych obrazują różnice między nimi:

Przykład 1

Przykładem innowacyjnego projektu testującego może być projekt realizowany w ramach PIW EQUAL przez Partnerstwo na rzecz Rozwoju RAZEM, A0407, polegający na aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców społeczności popegeerowskiej poprzez utworzenie „wiosek tematycznych”. Innowacyjność produktu przejawia się w tym projekcie w formie wsparcia. Wsparcie dla społeczności popegeerowskiej realizowano dotychczas poprzez formy standardowe, takie jak szkolenia dla konkretnych osób np. długotrwale bezrobotnych, które nie brały pod uwagę pozostałych grup społecznych z danego obszaru. Szkolenia zawodowe miały za cel podwyższenie kwalifikacji zawodowych nie kreowały natomiast nowych miejsc pracy. Tworzenie produktu, jakim jest „wioska tematyczna” skupia i angażuje całą społeczność lokalną poprzez wykorzystanie różnorodnych umiejętności mieszkańców w celu rozwiązania danego problemu. Angażowanie całej społeczności w tworzenie „wioski tematycznej” kreuje miejsca pracy, integruje społeczność lokalną zarówno jednej wsi, jak i całej sieci poprzez wzajemne wspieranie się. Biorąc pod uwagę zjawisko dziedziczenia biedy na takich terenach, fakt aktywizacji mieszkańców jest szansą na zahamowanie postępującej patologii społecznej i

budowę wspólnoty lokalnej. W ramach projektu powstał m.in. podręcznik tworzenia wioski tematycznej oraz przykłady dobrych praktyk.

Przedstawiony wyżej przykład projektu, wprawdzie nie realizowanego w ramach PO KL, nosił znamiona projektu innowacyjnego testującego w rozumieniu nowego okresu programowania ponieważ zakładał wypracowanie, przetestowanie i upowszechnianie konkretnych produktów finalnych.

Przykład ten może zarówno zobrazować, jak może wyglądać projekt innowacyjny testujący, jak też stanowić inspirację do podejmowania dalszych działań w ramach PO KL.

Produkty projektu EQUAL można wykorzystać w ramach projektu innowacyjnego testującego PO KL, jako bazę do opracowania nowych, podobnych produktów, można je ulepszyć, zmodernizować, dostosować do potrzeb innej niż zakładana w projekcie EQUAL grupy docelowej, przetestować jako nowe rozwiązania (choć oparte na wcześniej osiągniętych) oraz upowszechnić. Działania powinny być podejmowane w ramach projektu innowacyjnego testującego.

Można też zaplanować, w ramach realizacji projektu innowacyjnego upowszechniającego, upowszechnianie i włączanie do polityki produktów projektu EQUAL, takimi, jakimi zostały one stworzone.

Przykład 2

W ramach PIW EQUAL został wypracowany, przez Partnerstwo na rzecz Rozwoju Dynamizm i doświadczenie – wspólne sterowanie zmianą, F0613, model „Intermentoring” . Model umożliwia zapoznanie starszych pracowników z nowymi technologiami poprzez szkolenie ich w tym zakresie przez młodszych pracowników, a tym samym zwiększenie szans tych pierwszych na rynku pracy, przebudowę niekorzystnych relacji interpersonalnych między przedstawicielami różnych grup wiekowych oraz wprowadzenie efektywnych zmian w sposobie funkcjonowania przedsiębiorstwa. Model obejmuje m.in.: program przygotowania organizacji do wdrażania modelu, program oraz metodologię badań w organizacjach zmierzających do diagnozy sytuacji specyficznej dla organizacji, w której nastąpi replikacja modelu, czy programy podczas wdrażania modelu w organizacjach.

W ramach projektu innowacyjnego testującego można zaplanować modernizację modelu, jego adaptację, zmianę i dostosowanie do potrzeb innej grupy docelowej, przetestowanie zmienionego modelu oraz jego upowszechnienie i włączenie do polityki.

W ramach projektu innowacyjnego upowszechniającego PO KL model Intermentoring mógłby być upowszechniany i włączony do polityki.

Projekt innowacyjny z komponentem ponadnarodowym

W oparciu o doświadczenia wynikające z realizacji PIW EQUAL pokazujące, iż współpraca ponadnarodowa przyniosła partnerstwu pozytywne efekty, dostarczyła wartości dodanej takiej jak wymiana doświadczeń między partnerami, możliwość doskonalenia wypracowanych rozwiązań w oparciu o wiedzę partnerów zagranicznych czy zapoznanie się z problemami społecznymi w innych krajach, zaleca się, aby projekt innowacyjny uwzględniał realizację komponentu ponadnarodowego.

W tym celu IP / IP2 zobowiązane są, na podstawie kryteriów szczegółowych określonych w Planie działania, wskazać w dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Celu i przedmiotu konkursu*, by projektodawca uwzględnił komponent ponadnarodowy w realizacji projektu innowacyjnego, doprecyzowując jednocześnie, czy jest to warunek obligatoryjny czy opcjonalny (w zależności od przyjętego kryterium szczegółowego – dostępu lub strategicznego odpowiednio). W takim przypadku w tej części dokumentacji wskazane jest także zamieszczenie informacji wyjaśniających specyfikę projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, w tym wskazanie, iż realizacja komponentu ponadnarodowego wnosi rzeczywistą wartość dodaną wynikającą z wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się partnerów ponadnarodowych możliwą do osiągnięcia jedynie przy ich udziale.

W przypadku wskazania przez IP / IP2 kryterium realizacji komponentu ponadnarodowego jako kryterium dostępu sugeruje się, aby było to *kryterium dostępu* weryfikowane na etapie oceny formalnej. W tym miejscu należy zaznaczyć, że wprowadzenie obowiązku realizacji projektu innowacyjnego w partnerstwie ponadnarodowym poprzez kryterium dostępu może mieć wpływ na wystąpienie trudności wśród projektodawców w znalezieniu partnerów i w konsekwencji, na zmniejszenie liczby wniosków formalnie poprawnych.

Umieszczenie w przytoczonych dokumentach zapisów dotyczących realizacji projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym w ramach kryteriów strategicznych wiąże się z koniecznością zaznaczenia w *Planie działania* na dany rok dla danego Priorytetu PO KL, a w konsekwencji w dokumentacji konkursowej wagi punktowej przypisanej temu kryterium.

Nabór na projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym może zostać przeprowadzony wyłącznie w ramach konkursu organizowanego przez IP / IP2 na projekty innowacyjne.

Poniżej zamieszczone przykłady ukazują cechy charakterystyczne projektów innowacyjnych (testujących i upowszechniających) z komponentem ponadnarodowym.

Przykładem innowacyjnego projektu testującego z komponentem ponadnarodowym jest np. stworzenie modelu pozwalającego na zwiększenie stopnia wykorzystania nowych technologii i technik informacyjno-komunikacyjnych oraz stosowanie nowoczesnych metod organizacyjnych w mikroprzedsiębiorstwach zwiększających ich konkurencyjność na rynku. Istotą jest rozwiązanie problemu danego regionu w Polsce, ale z możliwością rozprzestrzenienia na inne regiony dotknięte tym samym problemem. Komponent współpracy ponadnarodowej posłuży do osiągnięcia tego celu, poprzez implementację rozwiązań wdrożonych w innych krajach w oparciu o doświadczenia nabyte w podobnych środowiskach.

Przykładem innowacyjnego projektu upowszechniającego z komponentem ponadnarodowym może być projekt upowszechniający model wsparcia pracowników MSP służący utrzymaniu zatrudnienia oraz dostosowywaniu kwalifikacji pracowników do potrzeb rynku pracy, którego element został wypracowany we współpracy z partnerem zagranicznym i który w ramach realizowanego projektu upowszechniającego wspiera projektodawcę w skutecznym dotarciu do szerokiego grona odbiorców. Projektodawca wykorzystuje w tym przypadku doświadczenia partnera zagranicznego w podobnych działaniach przeprowadzonych przez niego w jego kraju pochodzenia.

W przypadku konkursów na projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym, z uwagi na konieczność znalezienia partnerów ponadnarodowych zaleca się, aby minimalny okres od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania wniosków o dofinansowanie wynosił 45 dni kalendarzowych.

II. Informacje ogólne

2.1 Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe

W odniesieniu do projektów innowacyjnych zastosowanie mają akty prawne i dokumenty programowe dla projektów standardowych PO KL. Decyzja dotycząca uwzględniania ich w dokumentacji konkursowej pozostaje w gestii IP/IP2. Bezpośrednio do specyfiki projektów innowacyjnych odnoszą się następujące dokumenty:

1. *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*
2. *Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*
3. *Podręcznik przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL.*

IP/IP2 wskazując akty prawne, które znajdują zastosowanie w ramach ogłoszonego konkursu, powinna pamiętać o specyfice projektów innowacyjnych testujących. Celem tych projektów jest wypracowanie nowych rozwiązań, co oznacza, iż np. w ramach projektu mogą być testowane i włączane do głównego nurtu polityki formy wsparcia nieprzewidziane w obowiązujących aktach prawnych lub uwzględnione ale na innych zasadach. W związku z powyższym należy zwrócić szczególną uwagę na wskazywanie w dokumentacji konkursowej aktów prawnych regulujących np. wdrażanie poszczególnych form wsparcia lub innych kwestii, które mogą być przedmiotem projektu.

W przypadku gdy IP/IP2 uwzględni komponent ponadnarodowy w projektach innowacyjnych w ramach ogłoszonego konkursu, oprócz dokumentów charakterystycznych dla projektów standardowych powinna również wskazać dokumenty obowiązujące w przypadku projektów współpracy ponadnarodowej.

2.2 Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektu

Zgodnie z zapisami *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*, projekty innowacyjne mogą być realizowane przez wszystkie podmioty uprawnione do realizacji projektów w ramach PO KL, tj. wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Na podstawie szczegółowych kryteriów zawartych w Planie Działania na dany rok, IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej dodatkowe wymagania odnośnie podmiotów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach konkursu.

Z uwagi na specyfikę projektów innowacyjnych, których nieodzownym elementem realizacji jest etap badania i analizy sytuacji problemowej, jej przyczyn oraz skutków (projekty innowacyjne testujące) oraz etap upowszechniania nowego rozwiązania, nowej metody czy instrumentu opracowanego w ramach projektu i jego wdrażania do polityki (projekty innowacyjne testujące i upowszechniające), bardzo istotny może być potencjał instytucji realizujących projekty.

Zwłaszcza takie aspekty, jak:

- potencjał badawczy (posiadany np. przez uczelnie wyższe czy instytuty badawcze),
- doświadczenie i możliwości testowania wypracowanych rozwiązań,
- doświadczenie w działaniach podejmowanych w danym obszarze,
- potencjał do upowszechniania i wdrażania rozwiązań typowych dla obszaru interwencji EFS (posiadany np. przez instytucje z szerokim doświadczeniem w skutecznym upowszechnianiu i wdrażaniu rezultatów PIW EQUAL),

mogą mieć kluczowe, pozytywne, znaczenie dla możliwości efektywnego i skutecznego wdrożenia projektu innowacyjnego.

Wskazanie przez IP/IP2 na konieczność realizacji projektu wyłącznie przez podmioty posiadające określony potencjał i/lub doświadczenie umożliwi bardziej efektywną realizację zadań projektowych i zwiększy prawdopodobieństwo uzyskania oczekiwanych i planowanych rezultatów.

IP/IP2 ogranicza typy podmiotów, które mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów innowacyjnych poprzez odpowiednie określenie wymaganego potencjału czy doświadczenia instytucji w części dokumentacji konkursowej dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych* (zgodnie z Planem Działania na dany rok dla danego Priorytetu).

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium odnośnie podmiotów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach konkursu, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane na etapie oceny merytorycznej. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego oraz o tym, czy szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane będzie na etapie oceny formalnej czy merytorycznej.

III. Podstawowe wymagania projektowe

3.1 Wymagania odnośnie grupy docelowej

Grupy docelowe dla projektów innowacyjnych nie są wskazane jako osobny katalog w *Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL*. Projekty innowacyjne muszą wspierać grupy wpisujące się w cele danego Priorytetu. Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie wyraźnej linii demarkacyjnej pomiędzy poszczególnymi Priorytetami, zwłaszcza między Priorytetem VI oraz Priorytetem VIII.

IP może zawęzić grupy docelowe poprzez wskazanie odpowiednich kryteriów szczegółowych w Planie działania. Na tej podstawie IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej wymagania odnośnie grupy docelowej projektów składanych w ramach konkursu.

Wprowadzając ograniczenia, należy w szczególności pamiętać o dwóch kwestiach: rozumieniu grup docelowych w projektach innowacyjnych (użytkownicy i odbiorcy) oraz wymiarze innowacyjności ocenianym również w kontekście grupy docelowej.

Grupy docelowe projektów innowacyjnych, czyli osoby, grupy, środowiska, które wymagają wypracowania nowych rozwiązań czy podejść, dzielą się na:

- grupę zwaną użytkownikami (osoby, które otrzymają do rąk nowe metody działania, nowe technologie, nowe narzędzia, np. pracownicy urzędów pracy, instruktorzy z instytucji szkolących, nauczyciele w szkołach itp.)
oraz
- grupę zwaną odbiorcami (osoby, których problemy będą mogły być skutecznie rozwiązane dzięki wdrożeniu nowego produktu).

Grupa docelowa może stanowić jeden z wymiarów innowacyjności w projekcie. Kierując działania do grupy, która dotychczas nie otrzymywała wsparcia lub do grupy, dla której dotychczasowe wsparcie okazało się nieskuteczne i niewystarczające, z zachowaniem pozostałych warunków koniecznych do uwzględnienia w projekcie innowacyjnym, projektodawca może liczyć na pozytywną ocenę stopnia innowacyjności proponowanego

rozwiązania, a więc i projektu a IP/IP2 mogą liczyć na nowe rozwiązania dla grup dotychczas pomijanych.

Wskazywanie kryteriów w zakresie grupy docelowej może stanowić skuteczne narzędzie umożliwiające powstanie konkretnych rozwiązań pozwalających na zminimalizowanie zidentyfikowanych problemów i wsparcie grup, w przypadku których tego typu rozwiązań brak. Jednakże, mając na uwadze wskazany powyżej wymiar innowacyjności, IP powinny ostrożnie podchodzić do ograniczania katalogu grup docelowych i wskazywać stosowne zapisy wyłącznie na podstawie rzetelnej analizy potrzeb zarówno użytkowników oraz odbiorców, jak i kierunków polityki w danym obszarze wsparcia. Posiadając stosowne rozeznanie w tym zakresie, IP może niejako „zamawiać” konkretne rozwiązania dla ściśle określonych grup docelowych.

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium odnośnie grupy docelowej, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane na etapie oceny merytorycznej (w przypadku posiadania rzetelnej analizy sytuacji, wskazującej, iż tylko do określonej grupy docelowej powinno zostać adresowane wsparcie). W pozostałych przypadkach, w szczególności gdy chcemy jedynie preferować a nie wykluczać niektórych uczestników, proponuje się rozważenie uwzględnienia powyższego kryterium jako strategicznego. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego oraz o tym, czy szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane będzie na etapie oceny formalnej czy merytorycznej.

3.2 Wymagania czasowe

Na podstawie szczegółowych kryteriów zawartych w Planie Działania na dany rok, IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej minimalny i maksymalny czas realizacji projektów innowacyjnych składanych w ramach konkursu.

Określenie przez IP/IP2 minimalnego okresu realizacji projektu zapewni, iż projektodawcy będą starać się utrzymać trwałość przyjętych rozwiązań, opracować kompleksowy produkt możliwy do zaadaptowania przez inne instytucje w szybkim czasie. Określenie przez IP/IP2 maksymalnego okresu realizacji projektu zapewni, iż projektodawcy będą starać się jak najprecyzyjniej zaplanować przedsięwzięcia, co zwiększy efektywność oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów oraz pozwoli zmniejszyć ryzyko związane z nieadekwatnością wsparcia w projekcie o dłuższym okresie realizacji niż wskazany przez IP/IP2.

Ze względu na złożoność projektów innowacyjnych, gdzie sam pierwszy przygotowawczy etap może trwać do 8 miesięcy (projekt innowacyjny testujący), zaleca się, aby okres realizacji projektów innowacyjnych testujących wynosił ok. 36 miesięcy – wówczas etap przygotowawczy to ok. 25% tego czasu.

Czynnikami wydłużającym wdrażanie projektu innowacyjnego testującego może być wzmiankowana na wstępie jego złożoność, związana przykładowo z:

- tworzeniem i operacyjnym funkcjonowaniem wielopodmiotowego partnerstwa w przypadku projektów innowacyjnych realizowanych w partnerstwie lub projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym (na czas wdrażania komponentu ponadnarodowego w projektach innowacyjnych należy przewidzieć minimum 6 miesięcy), gdzie wszelkie działania są bardziej zróżnicowane a ich realizacja bardziej czasochłonna (np. w związku z koniecznością skoordynowania działań wielu partnerów, bardziej czasochłonną i wymagającą komunikacją, bardziej skomplikowaną organizacją wspólnych przedsięwzięć itp.),

- koniecznością skutecznego zaplanowania i przeprowadzenia fazy badania i analizy, której realizacja może przynieść nieoczekiwane lub niepożądane efekty, w związku z czym beneficjent będzie musiał wprowadzić alternatywne rozwiązania;
- koniecznością testowania nowego rozwiązania, które, jako w dużym stopniu zależne od czynnika ludzkiego (np. efektów rekrutacji), związane jest z dużym ryzykiem niepowodzenia; realizacja fazy testowania może wiązać się z koniecznością uwiarygodnienia niektórych jej wyników przez przeprowadzenie powtórnego badania m.in. celem eliminacji wpływu czynnika przypadkowości, możliwość fluktuacji w składzie grup docelowych może wymagać dodatkowej, czasochłonnej weryfikacji wyników lub powtórzenia obserwacji po ponownym doborze grupy eksperymentalnej itp.,
- koniecznością przygotowania Strategii wdrażania projektu oraz procedurą akceptacji dokumentu przez IP/IP2,
- koniecznością przygotowania opisu produktu finalnego pod kątem procesu walidacji oraz procedury walidacji,
- wysokim ryzykiem, z którym, z założenia, wiąże się realizacja projektu innowacyjnego z uwagi na praktyczną nieprzewidywalność efektów końcowych projektu związaną, np. z precedensowym charakterem rozwiązań innowacyjnych;
- koniecznością przeprowadzenia dokładnej analizy ryzyka nie osiągnięcia zakładanych rezultatów i tym samym, dokładnego opisanie sposobów reakcji na zidentyfikowane ryzyka.

Wynik analizy realizacji pierwszego etapu projektu innowacyjnego testującego (przygotowawczego) może wpłynąć na zmianę kształtu i zakresu realizacji etapu drugiego (wdrożeniowego). W przypadku faz analizy wyników testowania i opracowania produktu finalnego szczególnie czasochłonne może okazać się wielostopniowe merytoryczne i formalne wypracowanie ostatecznych form produktów i doprowadzenie do powstania ostatecznej wersji złożonego, innowacyjnego produktu finalnego, poprzez np. konieczność wielokrotnego obiegu kolejnych korygowanych i modyfikowanych wersji wstępnych, zanim zyskają one finalną akceptację i zatwierdzenie.

Doświadczenia PIW EQUAL wskazują, iż IP/IP2 winny sygnalizować w dokumentacji konkursowej prawdopodobieństwo zagrożeń mogących wpłynąć na wydłużenie planowanego czasu realizacji projektu oraz wskazać na konieczność uwzględnienia przez beneficjenta odpowiedniego planowania i sprawnego wdrażania odpowiednich działań zapobiegawczych.

Zdeterminowanie przez IP/IP2 ram czasowych wdrażania projektu uwzględniającego powyższe okoliczności, winno prowadzić do precyzyjnego planowania przedsięwzięcia przez projektodawców, co zwiększy efektywność realizacji projektów. Zaleca się, by minimalny okres realizacji projektu innowacyjnego testującego wyniósł 12 miesięcy przy założeniu, iż pierwszy etap przygotowawczy trwa przynajmniej 3 miesiące a maksymalny całkowity czas realizacji projektu innowacyjnego testującego wyniósł 36 miesięcy.

IP/IP2 ustanawia ramy czasowe realizacji projektu innowacyjnego poprzez określenie minimalnego i maksymalnego, dopuszczalnego czasu realizacji projektu w części dokumentacji konkursowej dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych* (zgodnie z Planem działania na dany rok dla danego Priorytetu PO KL).

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium odnośnie czasu realizacji projektu, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane na etapie oceny formalnej. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego oraz o tym, czy szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane będzie na etapie oceny formalnej czy merytorycznej.

3.3 Wymagania finansowe

W dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Informacji ogólnych* IP/IP2 winna podać, zgodnie z zapisami Planu działania, wielkość alokacji przeznaczonej przez IP/IP2 na ogłaszany konkurs, uwzględniając również środki przewidziane na komponent ponadnarodowy w tych projektach, jeśli wskazano na możliwość jego realizacji. W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym wskazane środki należy traktować łącznie i nie wydzielać odrębnej puli środków na komponent ponadnarodowy realizowany w ramach projektu innowacyjnego. Oznacza to, iż w tym przypadku nie wyodrębnia się w dokumentacji konkursowej środków na komponent ponadnarodowy i sporządza jedną listę rankingową. Ponadto, w sytuacji gdy IP/IP2 uwzględniła realizację komponentu ponadnarodowego poprzez kryterium strategiczne w ramach łącznej alokacji przewidzianej na konkurs finansuje projekty innowacyjne bez komponentu ponadnarodowego jak i z komponentem ponadnarodowym.

Na podstawie szczegółowych kryteriów zawartych w Planie Działania na dany rok, IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej minimalną i maksymalną kwotę budżetu jednego projektu dopuszczalną w ramach organizowanego konkursu.

Zaleca się wprowadzenie, poprzez kryteria szczegółowe, minimalnej wartości projektu innowacyjnego w kwocie 200 000,00 PLN. Wprowadzenie granicy minimalnej wartości projektu ma zwiększyć efektywność wsparcia oraz sprzyjać osiągnięciu odpowiedniej jego jakości, pozwala realizować projekty bardziej kompleksowe, oferujące szerszy wachlarz wsparcia.

Decyzję o wprowadzeniu wartości maksymalnej projektów innowacyjnych pozostawia się IP/IP2 z uwagi na różne alokacje środków będących w dyspozycji poszczególnych IP/IP2. Wprowadzenie maksymalnej wartości projektu pozwoli na ograniczenie przypadków, w których zakres merytoryczny – finansowy projektu znacznie przewyższa możliwości organizacyjne i techniczne oraz możliwości zabezpieczenia finansowego beneficjenta.

IP/IP2 ustanawia ramy kwotowe realizacji projektu innowacyjnego poprzez określenie minimalnej i maksymalnej, dopuszczalnej kwoty budżetu projektu w części dokumentacji konkursowej dotyczącej *Podstawowych wymagań* (zgodnie z Planem działania na dany rok dla danego Priorytetu PO KL).

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium odnośnie minimalnej i maksymalnej kwoty budżetu projektu, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane na etapie oceny formalnej. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego oraz o tym, czy szczegółowe kryterium dostępu weryfikowane będzie na etapie oceny formalnej czy merytorycznej.

Projekt innowacyjny z komponentem ponadnarodowym

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym zastosowanie znajdują zapisy uwzględnione w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* w części dotyczącej źródeł finansowania i wymagań finansowych. Zaleca się ich wykorzystanie przez IP przy formułowaniu kryteriów szczegółowych na poziomie Planu działania i zapisów dokumentacji konkursowej dla projektów, w których przewiduje się realizację komponentu ponadnarodowego.

3.4 Wymagane rezultaty i wartość dodana

Na podstawie szczegółowych kryteriów zawartych w Planie Działania na dany rok, IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej rezultaty i produkty oczekiwane jako wynik realizacji projektów innowacyjnych składanych w danym konkursie.

W przypadku gdy IP nie zdecydowała się na wprowadzenie ograniczeń na poziomie kryteriów szczegółowych, powinna w sposób opisowy uszczegółwić informacje podane w części *Cel i przedmiot konkursu*, precyzujące jakie rezultaty, jakie nowe rozwiązania/instrumenty/metody są oczekiwane w ramach projektów składanych w ramach danego konkursu.

Oczekiwane rezultaty i produkty mogą być nazwane wprost lub mogą być jedynie szeroko opisane, w kontekście Tematów (dla projektów innowacyjnych testujących), w kontekście konkretnych grup docelowych lub w odniesieniu do potrzeb zidentyfikowanych w danym sektorze/regionie i wskazanych w dokumentacji konkursowej.

IP/IP2 wskazuje na rodzaj oczekiwanych rezultatów poprzez odpowiednie ich określenie w części dokumentacji konkursowej dotyczącej *Podstawowych wymagań*.

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium odnośnie oczekiwanych rezultatów projektu już na etapie przygotowywania Planu Działania na dany rok, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium strategiczne. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego.

Wskazane jest, by w dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych*, IP/IP2 zaleciła projektodawcom, aby opis rezultatów projektu jako trwałych korzyści osiąganych przez jego uczestników uwzględniał ścisły związek rezultatów z odpowiednimi celami: szczegółowym i głównym projektu.

Ponadto, warto wskazać projektodawcom, iż powinni uwzględnić specyfikę projektu innowacyjnego testującego, który koncentruje się na wypracowaniu produktu finalnego i wykazać jego niezbędność dla osiągnięcia celu wynikającego z realizacji konkretnego Tematu, w ramach którego przewidziany jest konkurs.

W celu przybliżenia wskazanych powyżej zależności między rezultatami projektu, w tym rezultatem kluczowym, czyli produktem finalnym z celami projektu: głównym i szczegółowymi posłużymy się przykładem:

Celem ogólnym projektu może być wsparcie w dostosowaniu kwalifikacji pracodawców i pracowników do wymagań stawianych przez gospodarkę opartą na wiedzy w celu zwiększenia konkurencyjności firmy. Przy tak zdefiniowanym celu ogólnym celami szczegółowymi są: poszerzenie wiedzy pracodawców i pracowników na temat efektywnego wykorzystania możliwości, jakie daje e-Gospodarka, zwiększenie wiedzy kadry zarządzającej na temat nowoczesnych metod zarządzania organizacjami pozwalających zwiększyć konkurencyjność firmy czy stworzenie narzędzia wspomagającego pracowników w dostosowywaniu kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Produktem finalnym rozumianym jako materialny efekt zrealizowanych działań mierzony konkretnymi wielkościami, osiągnięty w trakcie trwania projektu może być utworzony model służący dostosowywaniu kwalifikacji pracodawców i pracowników do potrzeb rynku pracy. Rezultatem rozumianym jako wpływ zrealizowanych działań podejmowanych w ramach projektu na uczestników projektu osiąganym po zakończeniu realizacji projektu może być zwiększona liczba przedsiębiorstw wykorzystująca nowe technologie i nowoczesne techniki informacyjne czy nowoczesne metody organizacyjne.

Zasadniczą przesłanką do podjęcia realizacji projektu innowacyjnego jest wynikająca z niego wartość dodana, współtworzona przez osiągnięte rezultaty i wypracowane produkty. Wartość

dodana w projektach innowacyjnych finansowanych z EFS – PO KL to dodatkowe korzyści, których bez tego wsparcia nie można byłoby osiągnąć. W dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych* IP/IP2 powinna podkreślić, iż Projektodawca musi jednoznacznie wykazać, że jedynie dzięki temu wsparciu zrealizowanie planowanego przedsięwzięcia, prowadzące do wygenerowania owej wartości dodanej, może dojść do skutku (brak możliwości finansowania realizacji projektu z innych źródeł czy brak dostępu do nich, itp.). IP/IP2 w dokumentacji konkursowej może, ułatwiając projektodawcy zrozumienie pojęcia w przypadku projektów innowacyjnych, zawrzeć przykładową praktyczną interpretację, że wartość dodaną stanowi np. każdy przyrost doświadczenia, zdobywanego m.in. w trakcie współpracy z partnerami czy transfer wiedzy skierowany do projektodawcy ze strony środowisk naukowo-badawczych zaangażowanych w projekcie przy pracach diagnostyczno-ewaluacyjnych. Wartość dodaną projektu należy przedstawić także w świetle jego przewagi nad dotychczasową praktyką, uzasadniając, że wykorzystanie nowych, wypracowanych w projekcie produktów będzie efektywniejsze z punktu widzenia m.in. ponoszonych nakładów (np. skorzystanie z doświadczeń współpracy ponadnarodowej będzie mniej kosztowne niż opracowanie produktu od początku na gruncie krajowym).

Projekt innowacyjny z komponentem ponadnarodowym

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym należy w dokumentacji konkursowej zwrócić uwagę na wartość dodaną wynikającą ze współpracy ponadnarodowej. Szczegóły w tym zakresie znajdują w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013*.

3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa

Na podstawie szczegółowych kryteriów zawartych w Planie działania na dany rok, IP/IP2 określa w części dokumentacji konkursowej dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych*, wymagania dotyczące konieczności realizacji projektu w partnerstwie.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL* realizacja projektów innowacyjnych w partnerstwie kilku instytucji nie jest obowiązkowa. Biorąc jednak pod uwagę wyniki przeprowadzonej analizy sytuacji i problemów występujących w danym sektorze/regionie IP/IP2 może, poprzez uwzględnienie dodatkowego wymagania w kryteriach szczegółowych, rekomendować i zachęcać projektodawców do tworzenia, na potrzeby realizacji projektu, partnerstw co najmniej dwóch (łącznie z projektodawcą) instytucji.

Wymagania stawiane projektodawcom w zakresie partnerstwa i jego specyfiki mogą dotyczyć takich kwestii, jak:

1. Konieczność realizacji projektu w partnerstwie o wymiarze krajowym, czyli partnerstwie przynajmniej dwóch instytucji, które nie decydują się na realizację projektu współpracy ponadnarodowej (licząc projektodawcę).
2. Maksymalna liczba partnerów w projekcie.
Dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją projektów z udziałem partnerów pokazują, że wraz ze wzrostem liczby partnerów wzrasta zagrożenie dla efektywnej realizacji działań projektowych. Jako optymalną pod względem sprawnego zarządzania przyjęto liczbę partnerów nie większą niż trzech (partnerstwo tworzą cztery podmioty – projektodawca oraz trzech partnerów).
3. Konieczność realizacji projektu w partnerstwie o wymiarze międzynarodowym, czyli projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym.
4. Charakter partnerstwa (wielosektorowe, jednosektorowe)

Realizacja projektów w partnerstwie wielosektorowym, które zakłada współpracę sektora publicznego, prywatnego i społecznego (a więc reprezentującym różne środowiska), zminimalizuje ryzyko niepowodzenia lub wystąpienia problemów na etapie realizacji projektu, a także przyniesie wymierne efekty w zakresie popularyzacji wypracowanych rezultatów. Partnerstwa wielosektorowe, rekomenduje się w przypadku wspólnego poszukiwania i wypracowywania rozwiązań, którymi potencjalnie zainteresowane będą podmioty z różnych sektorów (np. biznesu, władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego).

Partnerstwa jednosektorowe rekomenduje się w szczególności w przypadku projektów adaptujących rozwiązania wypracowane i wdrożone w innym sektorze.

Plan Działania i dokumentacja konkursowa mogą wskazywać w tym zakresie na różnicę punktową w wadze tego kryterium w odniesieniu do poszczególnych rozwiązań zaproponowanych przez projektodawcę (np. większa liczba punktów przyznawanych za partnerstwo wielosektorowe, mniejsza za partnerstwo jednosektorowe).

5. Rodzaj doświadczenia partnerów

Kryteria szczegółowe mogą dotyczyć nie tylko realizacji projektu przez partnerstwo instytucji ale mogą też dotyczyć konkretnych rodzajów podmiotów, które mogą zostać partnerami, czy też kompetencji (np. placówki naukowo-badawcze, instytucje z szerokim doświadczeniem w zakresie upowszechniania rezultatów lub zainteresowane produktem finalnym projektu, czyli jego przyszli potencjalni użytkownicy, itp.), które powinna wnieść instytucja partnerska.

Mając na względzie specyfikę projektów innowacyjnych projektodawca zamierzający realizować projekt innowacyjny testujący może zostać zobowiązany do realizacji tego projektu we współpracy z partnerami mającymi potencjał badawczy czy doświadczenie w upowszechnianiu i włączaniu wypracowanych innowacji do głównego nurtu polityki, co umożliwi efektywną realizację poszczególnych etapów projektu i zmniejszy ryzyko niepowodzenia.

Projektodawca zamierzający realizować projekt innowacyjny upowszechniający może być zobowiązany do realizowania tego projektu poprzez kontynuowanie współpracy przynajmniej z jedną instytucją wchodzącą w skład partnerstwa, które wypracowało upowszechniany produkt. Partnerstwa stworzone dzięki zdobytym wcześniej doświadczeniom mogą być szczególnie efektywne i skuteczne. Ponadto, należy rozważyć dobór partnerów posiadających już doświadczenie w realizacji podobnych projektów (np. projektów współpracy ponadnarodowej). Rekomenduje się sformułowanie takich warunków w przypadkach uzasadnionych zarówno przedmiotem konkursu, jak i udokumentowaną wiedzą IP/IP2 – dotyczyć to może sytuacji, w której przewiduje się wykorzystanie rezultatów wypracowanych w ramach PIW EQUAL, w związku z czym efektywnym rozwiązaniem będzie uczestnictwo w partnerstwie tych partnerów, którzy te rezultaty wypracowali.

Działania realizowane w ramach projektów innowacyjnych powinny odpowiadać rzeczywistym potrzebom sektora/regionu, koncentrować się na najtrudniejszych problemach w obszarze zatrudnienia, integracji społecznej, adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw, edukacji czy wdrażania zasady *good governance*. W celu maksymalnego wykorzystania doświadczeń partnerów warto więc nawiązać współpracę z partnerami mającymi doświadczenie w obszarze zbieżnym z zakresem i celami projektu.

W przypadku wskazania przez IP/IP2 kryterium realizacji projektu w partnerstwie, sugeruje się, aby było to szczegółowe kryterium strategiczne. Dokumentacja konkursowa w takim wypadku musi zawierać informacje o rodzaju kryterium szczegółowego.

Projekt innowacyjny z komponentem ponadnarodowym

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym należy w Planie działania i dokumentacji konkursowej zwrócić uwagę na kwestie wskazane w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* w części dotyczącej partnerstwa ponadnarodowego i poszukiwania partnerów ponadnarodowych.

3.6 Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej

Realizacja projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym daje projektodawcom/beneficjentom możliwość, poprzez porównanie podejścia do zidentyfikowanego w projekcie problemu z podejściem stosowanym w innych krajach członkowskich, spojrzenia na dane zagadnienie w szerszym kontekście jak również wykorzystania doświadczenia i wiedzy zagranicznych partnerów.

IP/IP2 powinna wskazać w dokumentacji konkursowej informacje dotyczące zakresu współpracy ponadnarodowej możliwego do uwzględnienia w ramach ogłoszonego konkursu.

Jeśli IP/IP2 nie przewidziała, poprzez określenie odpowiednich kryteriów szczegółowych, realizacji projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, powinna umieścić w dokumentacji konkursowej w części *Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej* informację o możliwości rozszerzenia realizowanego już projektu o komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do wniosku o dofinansowanie.

W przypadku gdy kryteria szczegółowe wprowadzają możliwość realizacji projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym, pierwsza informacja w tym zakresie powinna znaleźć się w dokumentacji konkursowej począwszy od części dotyczącej *Celu i przedmiotu konkursu*. W części *Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej* IP/IP2 powinna rozszerzyć informacje dotyczące komponentu ponadnarodowego w odniesieniu do następujących dodatkowych kwestii:

- A) Wymagań dotyczących form działań kwalifikowanych
- B) Wymagań dotyczących modeli współpracy ponadnarodowej
- C) Wymagań w zakresie form współpracy
- D) Wskazówek w zakresie uwzględniania komponentu ponadnarodowego we wniosku o dofinansowanie projektu.

Ad A)

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*, współpraca ponadnarodowa może przyjmować różne formy. W dokumentacji konkursowej należy zamieścić informację dotyczące konkretnych form działań kwalifikowanych obowiązujących w ramach danego konkursu, wybranych spośród form opisanych w Załączniku nr 8 do *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*. Jeśli IP/IP2 na poziomie kryteriów szczegółowych wskazała na pewne ograniczenia dopuszczalnych form działań kwalifikowanych, należy w dokumentacji konkursowej wskazać projektodawcom wymagania w tym zakresie. Jeśli takie ograniczenia nie zostały wskazane, rekomenduje się określenie zaleceń w tym zakresie zgodnie z propozycjami zawartymi w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013*.

Ad B)

Współpraca ponadnarodowa może być prowadzona w ramach różnych modeli. W dokumentacji konkursowej IP/IP2 powinna wskazać modele, w oparciu o które możliwe jest prowadzenie działań w partnerstwie ponadnarodowym zgodnie z przyjętymi w Planie Działania kryteriami szczegółowymi. Możliwe jest także wskazanie krótkiego opisu poszczególnych modeli i zdefiniowanie w formie zaleceń (o ile nie zamieszczono odpowiednich zapisów na poziomie Planu działania) możliwości ich łączenia zgodnie z propozycjami zawartymi w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie*

projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013.

Ad C)

Ponadto, w dokumentacji konkursowej należy wskazać formy współpracy zgodnie z *Wytocznymi w zakresie wdrażanie projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL* oraz zapisami Planu działania w tym zakresie (o ile wprowadzono pewne ograniczenia na poziomie kryteriów szczegółowych).

Ad D)

Z uwagi na fakt, że wniosek o dofinansowanie projektu innowacyjnego nie uwzględnia specyfiki projektu z komponentem ponadnarodowym, IP/IP2 winny wskazać projektodawcom, w dokumentacji konkursowej, w których sekcjach wniosku o dofinansowanie projektu innowacyjnego i w jakim zakresie należy zawrzeć informacje związane z realizacją komponentu w projekcie innowacyjnym.

Poniżej podano przykładowe zestawienie takich informacji:

Nr i nazwa sekcji wniosku o dofinansowanie projektu innowacyjnego	Zakres informacji dotyczących komponentu ponadnarodowego
3.1 Uzasadnienie potrzeby realizacji i celu projektu	Cel projektu w kontekście współpracy ponadnarodowej, zgodnie z zapisami rozdziału II.3 pt. <i>Projekty standardowe i projekty współpracy ponadnarodowej</i> dokumentu pt. <i>Podręcznik przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL</i>
3.3 Działania	Działania podejmowane w ramach współpracy ponadnarodowej, zgodnie z zapisami rozdziału II.3 pt. <i>Projekty standardowe i projekty współpracy ponadnarodowej</i> dokumentu pt. <i>Podręcznik przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL</i>
3.4 Rezultaty	Rezultaty i produkty współpracy ponadnarodowej, zgodnie z zapisami rozdziału II.3 pt. <i>Projekty standardowe i projekty współpracy ponadnarodowej</i> dokumentu pt. <i>Podręcznik przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL</i>
3.5 Potencjał projektodawcy i zarządzanie projektem	Potencjał projektodawcy i zarządzanie projektem w kontekście zadań związanych ze współpracą ponadnarodową, zgodnie z zapisami rozdziału II.3 pt. <i>Projekty standardowe i projekty współpracy ponadnarodowej</i> dokumentu pt. <i>Podręcznik przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL</i>

3.7 Wymagania dotyczące zlecenia wykonania usług

W odniesieniu do projektów innowacyjnych obowiązują takie same zasady zlecenia zadań podmiotom zewnętrznym jak w projektach standardowych. Uwzględniając jednak doświadczenie z realizacji PIW EQUAL (liczne wątpliwości co do zakresu i natury podwykonawstwa, formalne problemy z rozliczaniem kosztów podwykonawstwa) wydaje się wskazane, by w dokumentacji konkursowej IP/IP2 zapisała w części dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych* (por. *Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych* stanowiący załącznik nr 2 do niniejszych Zaleceń) warunek, iż w ramach partnerstwa partnerzy, co do zasady, wykonują osobiście przypisane im zadania zaplanowane w umowie partnerstwa. Zlecenie dostaw towarów lub usług podmiotom – podwykonawcom nie będącym stroną tej umowy, może dotyczyć jedynie tej części zadania powierzonego partnerowi, która nie jest bezpośrednio i zasadniczo związana z kompetencjami partnera decydującymi o tym, że został włączony do partnerstwa. Czynność zlecona podwykonawcy jednocześnie nie może być wykonana przez partnera lub w ramach współpracy między partnerami.

Projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym należy w dokumentacji konkursowej zwrócić uwagę na kwestie wskazane w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* dotyczące zlecenia wykonywania usług.

3.8 Wymagania dotyczące pomocy publicznej

W przypadku wystąpienia w projektach innowacyjnych form wsparcia objętych zasadami pomocy publicznej, zastosowanie mają przepisy/regulacje dotyczące pomocy publicznej odnoszące się do projektów standardowych. W dokumentacji konkursowej w części dotyczącej *Podstawowych wymagań projektowych* (por. *Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych* stanowiący załącznik nr 2 do niniejszych Zaleceń) należy uwzględnić odpowiednie akty prawne w tym zakresie.

IV. Przygotowywanie i składanie wniosku o dofinansowanie projektu

4.1 Załączniki do wniosku

W odniesieniu do projektów innowacyjnych obowiązują załączniki analogiczne do występujących we wniosku o dofinansowanie projektu standardowego.

Projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym

List intencyjny

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym należy w dokumentacji konkursowej uwzględnić zapisy wskazane w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* w odniesieniu do załączników wymaganych w związku z nawiązaniem współpracy ponadnarodowej.

V. Wybór projektów oraz podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu

5.1 Ocena formalna i merytoryczna

Zasady oceny projektów innowacyjnych są tożsame z zasadami oceny projektów standardowych PO KL opisanymi w dokumencie *Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*.

IP/IP2 w celu osiągnięcia pożądanych rezultatów realizacji projektów może dodatkowo określić i zapisać w Planie Działania kryteria szczegółowe oceny projektów innowacyjnych. Zagadnienie to zostało szerzej omówione w rozdziale nr 3 niniejszego dokumentu *Przygotowanie Planu Działania dla projektów innowacyjnych* oraz w poszczególnych punktach rozdziału dotyczącego dokumentacji konkursowej.

Projekt innowacyjny testujący poddawany zostanie jeszcze dwukrotnie ocenie. W trakcie jego realizacji oceniana będzie strategia wdrażania projektu innowacyjnego testującego jak również walidowane będą wypracowane produkty. Strategia wdrażania projektu innowacyjnego, opisująca realizację drugiego etapu projektu, jest przygotowywana przez Beneficjenta i przekazywana do zaopiniowania przez sieć tematyczną na zakończenie realizacji pierwszego etapu przygotowania projektu. Odrzucenie przez IP/IP2 strategii lub jej nie złożenie przez beneficjenta skutkuje rozwiązaniem umowy o dofinansowanie. Po przejściu do drugiego etapu wdrażania projektu, przetestowaniu produktu, analizie wyników testowania i ewaluacji zewnętrznej Beneficjent przekazuje opis wypracowanego produktu sieci tematycznej, która go waliduje. Konsekwencją braku walidacji produktu lub nie przedstawienia produktu do walidacji może być rozwiązanie umowy o dofinansowanie lub zmniejszenie kwoty dofinansowania.

5.2 Podpisywanie umów o dofinansowanie projektu

W przypadku opisu procedury podpisywania umów z projektodawcami projektów innowacyjnych, w dokumentacji konkursowej IP/IP2 zamieszcza zapisy analogiczne do tych obowiązujących przy podpisywaniu umów o dofinansowanie projektów standardowych.

Projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym

Umowa o współpracy ponadnarodowej

W przypadku projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym należy w dokumentacji konkursowej uwzględnić zapisy wskazane w *Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013* w odniesieniu do załączników wymaganych w związku z podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu.

VI. Dodatkowe informacje

6.1 Kontakt i dodatkowe informacje KIW

Należy zamieścić informacje dotyczące wsparcia świadczonego przez KIW w zakresie projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej.

Z A Ł A C Z N I K I

Załącznik nr 1

Przykładowy spis treści wzoru dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych, z wyszczególnieniem punktów, do których mają zastosowanie zapisy jak dla projektów standardowych oraz punktów wymagających uwzględnienia specyfiki projektów innowacyjnych

I. Cel i przedmiot konkursu	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
II. Informacje ogólne	
2.1 Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
2.2 Instytucje odpowiedzialne za realizację konkursu	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
2.3 Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na dofinansowanie realizacji projektów	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
2.4 Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektu	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
III. Podstawowe wymagania projektowe	
3.1 Wymagania odnośnie grupy docelowej	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.2 Wymagania czasowe	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.3 Wymagania finansowe	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.4 Wymagane rezultaty i wartość dodana	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.6 Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.7 Wymagania dotyczące zlecenia wykonania usług	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
3.8 Wymagania dotyczące pomocy publicznej	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
V. Przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektu	
4.1 Wymagania w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
4.2 Załączniki do wniosku	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
4.3 Zabezpieczenie realizacji projektu	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
4.4 Warunki konkursowe i składania wniosków	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
4.5 Wycofanie wniosku	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
V. Wybór projektów oraz podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu	
5.1 Ocena formalna	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
5.2 Ocena merytoryczna	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
5.3 Procedura odwoławcza	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
5.4 Podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
VI. Dodatkowe informacje	
6.1 Kontakt i dodatkowe informacje IP	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych
6.2 Kontakt i dodatkowe informacje KIW	Należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych
VII. Załączniki	Obowiązują zapisy jak dla projektów standardowych

Załącznik nr 2

Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych

Wstęp

Niniejszy załącznik zawiera przykład dokumentacji konkursowej, czyli wzór dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych testujących, Priorytet VIII Regionalne Kadry Gospodarki, Temat: Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+, w których uwzględniono realizację komponentu ponadnarodowego poprzez szczegółowe kryterium strategiczne.

Załączony wzór dokumentacji został ograniczony wyłącznie do problematyki innowacyjności tzn. zawiera wyłącznie odniesienia do zapisów wynikających ze specyfiki projektów innowacyjnych, które należy ująć w formę dokumentacji konkursowej stosowanej w przypadku projektów standardowych.

Wszystkie informacje, wymagania oraz zalecenia, które wynikają z ogólnych zasad wdrażania wszystkich projektów w ramach PO KL powinny być określone przez Instytucje Pośredniczące na podstawie ich wcześniejszych doświadczeń i z uwzględnieniem aktualnych zapisów Systemu Realizacji PO KL. Konsekwentnie zatem, w załączonym wzorze dokumentacji skoncentrowano się na tych elementach dokumentacji konkursowej, w których w jakimkolwiek - mniejszym lub większym - zakresie powinny być uwzględnione zapisy dotyczące specyfiki projektów innowacyjnych. Z tego też względu, w treści dokumentu nie omawiano tych rozdziałów/podrozdziałów dokumentacji konkursowej, do których stosuje się zapisy standardowe, zamieszczając jedynie wzmiankę o stosowaniu wspomnianych zapisów. Podobnie w Zaleceniach dla IP i IP2 w zakresie projektów innowacyjnych uwzględniono opis jedynie tych elementów dokumentacji konkursowej, w których należy uwzględnić specyfikę projektów innowacyjnych.

Zwracamy uwagę, że załączony wzór opracowano dla przykładowego tematu Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+, z uwzględnieniem przykładowych założeń określonych przez KIW i przykładowych zaleceń odnośnie kryteriów wyboru projektów, co rzutuje na całość załączonego dokumentu.

W załączonym wzorze zastosowano następujący schemat informacji:

- pod hasłem **„Uwaga”** znajdują się informacje dotyczące zalecanej treści rozdziałów i podrozdziałów dokumentacji, uwzględniającej specyfikę projektów innowacyjnych,
- pod hasłem **„Przykład”** zamieszczono rozwiązania przykładowe, ściśle związane z hipotetycznym konkursem w ramach Priorytetu VIII.

Strona tytułowa dokumentacji konkursowej oprócz standardowych elementów - powinna zawierać informację, iż konkurs został przewidziany tylko dla projektów innowacyjnych PO KL.

Przykład:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

*(Należy wstawić logo
Instytucji Organizującej
Konkurs czyli Instytucji
Pośredniczącej lub
Instytucji Pośredniczącej
2go stopnia)*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

(Należy wpisać nazwę Instytucji Organizującej Konkurs)

Dokumentacja konkursowa

Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Priorytet VIII

Regionalne kadry gospodarki

Temat:

Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+

Konkurs zamknięty nr 1/POKL/8/D.1.1/2009 na projekty innowacyjne testujące PO KL

Zatwierdzono: /data/

Ogłoszenie prasowe o konkursie - powinno zawierać informację, iż w ramach konkursu przewidziana jest możliwość realizacji wyłącznie projektów innowacyjnych, informację o rodzaju projektu, którego dotyczy konkurs (testujący/upowszechniający) oraz Tematu obowiązującego w danym konkursie (dla projektów innowacyjnych testujących).

Przykład:

Ogłoszenie prasowe

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

*(Należy wstawić logo
Instytucji Organizującej
Konkurs czyli Instytucji
Pośredniczącej lub
Instytucji Pośredniczącej
2go stopnia)*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

(Należy wpisać nazwę Instytucji Organizującej Konkurs)

ogłasza konkurs zamknięty nr 1/POKL/8/D.1.1/2009

na składanie wniosków o dofinansowanie realizacji projektów innowacyjnych w ramach

Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Temat: Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+

W ramach ogłoszonego konkursu mogą być realizowane wyłącznie projekty innowacyjne testujące
wpisujące się w Temat

„Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+”

których celem jest poszukiwanie, opracowanie oraz upowszechnianie i wdrażanie innowacyjnych
rozwiązań

służących wydłużeniu wieku aktywności zawodowej osób pracujących.

W ramach niniejszego konkursu preferowane będą projekty innowacyjne
uwzględniające realizację zadań we współpracy ponadnarodowej
(projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym)

Uwaga:

Minimalny i maksymalny okres realizacji projektu należy uzupełnić zgodnie z kryteriami szczegółowymi zapisanymi w Planie działania

Przykład:

Minimalny okres realizacji projektu wynosi 12 miesięcy. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 36 miesięcy.

Uwaga:

W odniesieniu do terminów składania wniosków o dofinansowanie projektów zaleca się, aby, w przypadku kiedy kryteria szczegółowe zapisane w Planie działania uwzględniają realizację projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym, czas od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania wniosków wynosił 45 dni kalendarzowych – z uwagi na konieczność znalezienia partnerów ponadnarodowych przez potencjalnych projektodawców

Przykładowy **Spis treści** – opracowany z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń IP/IP2. Spis treści, w zakresie numerów stron należy odpowiednio uzupełnić po zakończeniu prac nad dokumentacją konkursową

SPIS TREŚCI

I.	Cel i przedmiot konkursu .....
II.	Informacje ogólne.....
2.1.	Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe.....
2.2.	Instytucje odpowiedzialne za realizację konkursu.....
2.3.	Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na dofinansowanie realizacji projektów .....
2.4.	Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektu .....
III.	Podstawowe wymagania projektowe.....
3.1.	Wymagania odnośnie grupy docelowej .....
3.2.	Wymagania czasowe .....
3.3.	Wymagania finansowe .....
3.4.	Wymagane rezultaty i wartość dodana.....
3.5.	Wymagania dotyczące partnerstwa .....
3.6.	Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej .....
3.7.	Wymagania dotyczące zlecenia wykonania usług .....
3.8.	Wymagania dotyczące pomocy publicznej.....

IV.	Przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektu.....
4.1.	Wymagania w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie.....
4.2.	Załączniki do wniosku .....
4.3.	Zabezpieczenie realizacji projektu .....
4.4.	Warunki konkursowe i składania wniosków.....
4.5.	Wycofanie wniosku.....
V.	Wybór projektów oraz podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu.....
5.1.	Ocena formalna .....
5.2.	Ocena merytoryczna .....
5.3.	Procedura odwoławcza .....
5.4.	Podpisywanie umów o dofinansowanie projektu .....
VI.	Dodatkowe informacje.....
6.1.	Kontakt i dodatkowe informacje IP.....
6.2.	Kontakt i dodatkowe informacje KIW.....
VII.	Załączniki .....

Definicje

Beneficjent	Podmiot, który podpisał umowę o dofinansowanie projektu.
Partner ponadnarodowy	Partner zagraniczny wymieniony w pkt. 2.8 wniosku o dofinansowanie projektu, z którym projektodawca najpierw podpisuje list intencyjny, a następnie umowę o współpracy ponadnarodowej, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne i/lub finansowe, realizujący projekt wspólnie z projektodawcą i innymi partnerami zagranicznymi na warunkach określonych w powyższej umowie.
Produkt projektu innowacyjnego	Produkt w projekcie innowacyjnym to nowy sposób działania, nowe metody działania, nowe podejście do rozwiązywania problemów grup docelowych. Produkt taki może być opracowywany oraz upowszechniany i włączany do głównego nurtu polityki w ramach projektu innowacyjnego testującego lub też wyłącznie upowszechniany i włączany do głównego nurtu polityki w ramach projektu innowacyjnego upowszechniającego. Produkt musi posiadać konkretną formę (np. przewodnika, poradnika, programu kształcenia itp.).
Projekt innowacyjny	<p>Projekt, którego celem jest poszukiwanie nowych, lepszych, bardziej efektywnych sposobów rozwiązywania problemów zidentyfikowanych w obszarach wsparcia EFS.</p> <p>Poprzez realizację innowacyjnego projektu wypracowuje się, upowszechnia i włącza do głównego nurtu polityki nowe rozwiązania (innowacyjny projekt testujący) lub upowszechnia się i włącza do głównego nurtu polityki rozwiązania wypracowane w ramach innych programów czy projektów (innowacyjny projekt upowszechniający).</p> <p>Projekt innowacyjny jest nastawiony na badanie i rozwój oraz/lub upowszechnianie i włączenie do praktyki konkretnych produktów służących rozwiązaniu problemów grup docelowych, a nie wprost na rozwiązanie tych problemów.</p> <p>Projekt innowacyjny nie tyle służy rozwiązywaniu problemów co rozwiązywaniu problemów wynikających z braku właściwych instrumentów, które mogłyby zostać wykorzystane przy wspieraniu grup docelowych.</p> <p>Projekt innowacyjny poszukuje nowych sposobów rozwiązania problemów.</p>
Projekt współpracy ponadnarodowej	Projekt realizowany we współpracy z podmiotami (partnerami) pochodzącymi z krajów członkowskich Unii Europejskiej lub z partnerami z krajów nie będących członkami UE. Cel/cele, produkty i rezultaty projektu współpracy ponadnarodowej muszą jednoznacznie wskazywać, że ich osiągnięcie byłoby niemożliwe bez udziału partnerów ponadnarodowych. Wyróżnia się dwa rodzaje projektów współpracy ponadnarodowej:

<p>c) Projekt z komponentem ponadnarodowym</p>	<p>wyodrębniony projekt współpracy ponadnarodowej oraz projekt z komponentem ponadnarodowym.</p> <p><u>Niniejszy dokument nie odnosi się w żadnym stopniu do wyodrębnionych projektów współpracy ponadnarodowej (projekty innowacyjne nie mogą być wyodrębnionymi projektami współpracy ponadnarodowej).</u></p> <p>Projekt, który na poziomie analizy problemów/potrzeb grup docelowych wykazuje uzasadnioną potrzebę realizacji komponentu ponadnarodowego, oraz którego cel/cele szczegółowe są niemożliwe do osiągnięcia bez współpracy ponadnarodowej. Realizacja komponentu ponadnarodowego wnosi rzeczywistą wartość dodaną wynikającą z wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się partnerów ponadnarodowych możliwą do osiągnięcia jedynie przy ich udziale.</p> <p>Projekt z komponentem ponadnarodowym zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizację komponentu ponadnarodowego od początku realizacji projektu (formułowania założeń projektu), tj. komponent jest zaplanowany do realizacji już na etapie opracowania wniosku o dofinansowanie projektu <p>lub</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie komponentu ponadnarodowego do realizowanego już projektu, tj. komponent jest zgłaszany jako zmiana do wniosku o dofinansowanie projektu.
<p>Projektodawca</p>	<p>Podmiot aplikujący o środki na realizację projektu, do czasu podpisania umowy o dofinansowanie projektu</p>
<p>Rezultat</p>	<p>Bezpośredni i natychmiastowy efekt zrealizowanego projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu wśród grup docelowych bezpośrednio po uzyskaniu przez nie wsparcia.</p>
<p>Umowa o współpracy ponadnarodowej</p>	<p>Umowa podpisywana przez wszystkich partnerów realizujących projekt we współpracy ponadnarodowej określająca m. in. wspólne cele, planowane produkty i rezultaty, opis działań, harmonogram ich realizacji, postanowienia finansowe.</p>
<p>List intencyjny</p>	<p>Dokument składany wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu współpracy ponadnarodowej, stanowiący wstępną deklarację współpracy i wskazujący jednoznacznie na zamiar podpisania umowy o współpracy ponadnarodowej w celu realizacji projektu współpracy ponadnarodowej.</p>

I. Cel i przedmiot konkursu.

Uwaga:

W punkcie Cel i przedmiot konkursu, powinna znaleźć się informacja o trybie naboru wniosków o dofinansowanie na podstawie informacji zamieszczonej w Planie działania oraz informacja o tym, jaki rodzaj projektów innowacyjnych (testujący czy upowszechniający) może być realizowany w ramach ogłoszonego konkursu.

W przypadku projektów innowacyjnych testujących określając przedmiot konkursu, szczególnie istotne jest wskazanie nazwy Tematu, w ramach którego muszą mieścić się projekty składane na konkurs, a także wyjaśnienie jego istoty, tj. jak dane zagadnienie należy rozumieć i jakich projektów oraz nowych rozwiązań IP/IP2 spodziewa się w ramach ogłoszonego konkursu – projektów i rozwiązań, które, zgodnie z wynikami analizy przeprowadzonej przez IP/IP2, będą najbardziej wartościowe dla polityki społecznej w danym regionie/sektorze.

Przykład:

- 1.1 Ogłoszony konkurs jest konkursem zamkniętym.
- 1.2 Projekty składane w niniejszym konkursie muszą dotyczyć tematu „Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+”.
- 1.3 Uzasadnienie zgodności projektu z tematem należy przedstawić, zgodnie z instrukcją zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.1 wniosku o dofinansowanie projektu.
- 1.4 Projekty składane w niniejszym konkursie mają przyczyniać się do realizacji celów Priorytetu VIII PO KL, zwłaszcza celu szczegółowego 1 (rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej) poprzez wypracowanie nowych, bardziej skutecznych narzędzi/metod/instrumentów pozwalających na rozwiązanie konkretnego problemu zdefiniowanego w ramach danego projektu.
- 1.5 Celem planowanym do osiągnięcia w wyniku realizacji projektów innowacyjnych wybranych do realizacji w ramach ogłoszonego konkursu jest opracowanie oraz upowszechnienie i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań służących wydłużeniu wieku aktywności zawodowej osób pracujących w wieku 50+.
- 1.6 Cele szczegółowe projektów składanych w ramach niniejszego konkursu powinny dotyczyć jednego lub kilku wymienionych niżej, przykładowych, obszarów:
  - udział osób pracujących w wieku 50+, w edukacji ustawicznej;
  - poszukiwanie i wdrażanie skutecznych i efektywnych rozwiązań z dziedziny zarządzania wiekiem stosowanych w przedsiębiorstwach, z uwzględnieniem faktu, że zarządzanie wiekiem bierze pod uwagę fakt zmniejszania się zdolności psychofizycznych przy wzroście doświadczenia oraz wiedzy zawodowej i życiowej oraz uwzględnia myślenie i zarządzanie w kategoriach: cykl życia a przebieg kariery zawodowej oraz zachowania równowagi pracy i życia. Ważnym elementem powodzenia przedsięwzięć z zakresu zarządzania wiekiem jest zaangażowanie wszystkich pracowników danej instytucji w proces zmian;
  - poszukiwanie i wdrażanie nowych, skutecznych rozwiązań w zakresie zarządzania karierą osób 50+ w przedsiębiorstwach;
  - poszukiwanie nowych, skutecznych metod bezpośredniego wsparcia pracowników w wieku 50+ w pozostaniu na rynku pracy;
  - zwiększenie atrakcyjności pracy jako źródła dochodu wobec źródeł alternatywnych dla osób pracujących w wieku 50+;

- zmniejszenie siły oddziaływania na pracodawców stereotypów o niskiej przydatności osób starszych do pracy.
- 1.7 Dodatkowo premiowane będą projekty uwzględniające osiągnięcie założonych celów oraz wypracowanie rozwiązań z wykorzystaniem doświadczenia partnerów ponadnarodowych w ramach projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym.
- 1.8 Przedmiotem konkursu są wyłącznie projekty innowacyjne testujące PO KL, do których mają zastosowanie *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej PO KL z dnia (należy wpisać datę widniejącą na wersji Wytycznych obowiązującej w dniu sporządzania dokumentacji konkursowej)*.
- 1.9 W ramach ogłoszonego konkursu mogą być składane wyłącznie wnioski o dofinansowanie realizacji projektów innowacyjnych testujących, czyli takie, które mają na celu wypracowanie nowych rozwiązań, ich upowszechnianie oraz włączanie do głównego nurtu polityki. Projekty innowacyjne testujące muszą być realizowane w dwóch etapach: pierwszy to etap przygotowawczy, drugi to etap wdrożenia. Warunkiem przejścia do drugiego etapu projektu jest opracowanie oraz uzyskanie akceptacji „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego”. Wypracowany w ramach tego typu projektów produkt finalny to nowy sposób działania, nowe metody działania czy nowe podejście do rozwiązywania problemów grup docelowych.
- 1.10 Innowacyjność projektu powinna przejawiać się w co najmniej jednym z następujących wymiarów: grupy docelowej projektu, problemu czy formy wsparcia.
- W związku z powyższym projekty innowacyjne składane w obecnym konkursie mogą, z zastrzeżeniem zapisów rozdziału III.3.1 niniejszej dokumentacji konkursowej:
- być skierowane do grup pomijanych lub wykluczanych,
  - lub
  - proponować wsparcie skierowane do grup dotychczas wspieranych z wykorzystaniem innych (dotąd nieskutecznych) metod,
  - lub
  - kierować działania do grup dobrze znanych i dotychczas szeroko i aktywnie wspieranych, oferując jedynie modyfikację dotychczasowych form wsparcia.
- Projekty innowacyjne składane w obecnym konkursie mogą dotyczyć problemu, związanego z wczesnym opuszczaniem rynku pracy przez osoby w wieku 50+, który:
- dotychczas był nierozpoznany lub niedostrzeżony,
  - lub
  - jest już rozpoznany lecz brak jest narzędzi interwencji,
  - lub
  - jest już rozpoznany, a stosowane narzędzia interwencji są niewystarczające, nieodpowiednie lub nieskuteczne.
- Projekty innowacyjne składane w obecnym konkursie mogą:
- zakładać wypracowanie nowatorskich metod działania, innowacyjnych instrumentów i narzędzi,
  - lub
  - proponować znane, sprawdzone metody wobec innych grup niż te, które dotychczas były objęte daną metodą,
  - lub
  - doskonalić dotychczasowe metody, wprowadzając do nich korekty, stosując je wobec tych samych co dotychczas grup.

Innowacyjność projektu definiowana w kontekście zaprezentowanych powyżej aspektów, podlega ocenie - będzie ona tym wyższa, im bardziej dyskryminowanej grupy / pomijanego problemu projekt będzie dotyczył lub im bardziej nowatorskie rozwiązania powstaną w rezultacie jego realizacji.

- 1.11 Szczegółowe opisy kwestii wymiarów innowacyjności w projekcie, innowacyjności planowanych do wypracowania produktów oraz kwestii realizacji projektu innowacyjnego testującego w podziale na dwa etapy znajdują się w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL* oraz w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie w ramach PO KL*.
- 1.12 Innowacyjność w projekcie oraz innowacyjność planowanych do wypracowania produktów należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów innowacyjnych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.2 wniosku o dofinansowanie projektu.

II. Informacje ogólne

2.1. Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe

Uwaga:

Obowiązujące akty prawne i dokumenty programowe uwzględnione przy opracowywaniu dokumentacji konkursowej określa IP, przy czym z punktu widzenia regulacji dotyczących problematyki projektów innowacyjnych, również tych przewidujących komponent ponadnarodowy, należy szczególnie uwzględnić wymienione niżej dokumenty, w zakresie, w jakim odnoszą się do tych projektów. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na akty prawne regulujące np. wykorzystanie konkretnych form wsparcia – szerzej na ten temat w Zaleceniach dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów innowacyjnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013.

Przykład:

- 2.1.1 Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z dnia *(należy wpisać datę widniejącą na wersji Wytycznych obowiązującej w dniu sporządzania dokumentacji konkursowej)*.
- 2.1.2 Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL z dnia *(należy wpisać datę widniejącą na wersji Zasad obowiązującej w dniu sporządzania dokumentacji konkursowej)*.
- 2.1.3 Podręcznik przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL z dnia *(należy wpisać datę widniejącą na wersji Podręcznika obowiązującej w dniu sporządzania dokumentacji konkursowej)*.
- 2.1.4 Projekty współpracy ponadnarodowej - Podręcznik dla projektodawców - Program Operacyjny Kapitał Ludzki *(należy wpisać datę widniejącą na wersji Podręcznika obowiązującej w dniu sporządzania dokumentacji konkursowej)*.

2.2. Instytucje odpowiedzialne za realizację konkursu

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

2.3. Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na dofinansowanie realizacji projektów

Uwaga:

W niniejszym rozdziale IP/IP2 podaje, zgodnie z zapisami Planu działania, wielkość alokacji przeznaczonej na ogłaszany konkurs, uwzględniając również środki przewidziane na komponent ponadnarodowy w tych projektach, jeśli wskazano na możliwość jego realizacji. Ponadto, w przypadku uwzględnienia możliwości realizowania projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym, zaleca się uwzględnienie rekomendacji wskazanej w dokumencie KIW – Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział 2.2 Zaleceń, podrozdział 2.3 wzoru dokumentacji).

2.4. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie projektu

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe z ewentualnymi ograniczeniami wynikającymi z kryteriów szczegółowych zapisanych w Planie działania.

Przykład:

- 2.4.1 W niniejszym konkursie wnioski o dofinansowanie projektów mogą składać wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych – wyłączenie nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
- 2.4.2 Dodatkowo premiuwane będą podmioty posiadające potencjał i udokumentowane doświadczenie badawcze (w zakresie planowania badań, opracowania metodyki i narzędzi badawczych, prowadzenia badań i analizy wyników). W przypadku braku potencjału lub udokumentowanego doświadczenia w wymienionym wyżej zakresie, podmiot ubiegający się o dofinansowanie musi zapewnić / zobowiązać się do zatrudnienia kadry / ekspertów spełniającej/-ych powyższe wymagania. Opis doświadczenia instytucji lub zatrudnionej kadry powinien zostać zawarty w sekcji III (pkt. 3.5) wniosku o dofinansowanie projektu innowacyjnego.

III. Podstawowe wymagania projektowe

3.1. Wymagania odnośnie grupy docelowej

Uwaga:

W niniejszym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe oraz wyjaśnienie jaka grupa docelowa wpisuje się w cele priorytetu, w ramach którego ogłaszany jest konkurs wraz z ewentualnymi ograniczeniami wynikającymi z kryteriów szczegółowych zapisanych w Planie działania, poprzez które IP/IP2 może dookreślić grupy docelowe projektów innowacyjnych.

Przykład:

- 3.1.1 Grupa docelowa odbiorców projektów składanych w niniejszym konkursie musi wpisywać się w cele priorytetu VIII, tzn. grupę docelową odbiorców projektów składanych w niniejszym konkursie mogą stanowić jedynie osoby, które ukończyły 50 lat oraz: są zatrudnione lub/i osoby odchodzące z sektora rolnictwa/rybołówstwa lub/i osoby, których stosunek pracy wygaś lub został rozwiązany z przyczyn nie dotyczących pracownika w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od przystąpienia do projektu.

- 3.1.2 W niniejszym konkursie premiowane będą projekty skierowane do następujących grup docelowych, z uwzględnieniem zapisów pkt. 3.1.1 niniejszej dokumentacji konkursowej:

Odbiorcy: osoby zatrudnione w sektorze przetwórstwa spożywczego na terenie województwa *(podać nazwę województwa)*.

Użytkownicy: kadra zarządzająca podmiotów działających w sektorze przetwórstwa spożywczego na rynku województwa *(podać nazwę województwa)*, w tym w szczególności kadra zarządzająca przedsiębiorstw oraz osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizowanie polityki kadrowej i/lub szkoleniowej w wyżej wymienionych podmiotach lub/i kadra zarządzająca i szkoleniowa podmiotów zaangażowanych w kształcenie ustawiczne osób dorosłych na terenie województwa *(podać nazwę województwa)*.

- 3.1.3 Grupa docelowa odbiorców musi zostać przedstawiona w następujących wymiarach:

Wymiar docelowy - wszyscy ci, którzy potencjalnie będą mogli skorzystać ze wsparcia z zastosowaniem nowego narzędzia już po jego włączeniu do polityki,

Wymiar testowania w ramach projektu - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu w ramach projektu.

Grupa docelowa użytkowników musi zostać przedstawiona w następujących wymiarach:

Wymiar docelowy - wszyscy członkowie grupy docelowej, którzy ostatecznie powinni otrzymać do stosowania nowe narzędzie,

Wymiar upowszechniania i włączania w ramach projektu - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którym nowe narzędzie przekażemy w ramach działań upowszechniających i włączających zastosowanych w projekcie,

Wymiar testowania w ramach projektu - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu w ramach projektu.

- 3.1.4 Projekty składane w niniejszym konkursie muszą zakładać realizację działań angażujących przedstawicieli grup docelowych projektu (użytkowników i odbiorców) w planowanie i realizację jak największej liczby zadań projektowych.

- 3.1.5 Charakterystykę grup docelowych projektu należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów innowacyjnych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.1 wniosku o dofinansowanie projektu natomiast sposób zaangażowania grup docelowych projektu w planowanie i realizację zadań należy przedstawić zgodnie z instrukcją zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.3 wniosku o dofinansowanie.

3.2. Wymagania czasowe

Uwaga:

W rozdziale tym oprócz standardowych zapisów dotyczących w szczególności konieczności określenia we wniosku o dofinansowanie daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu, poinformowania projektodawców o podejmowaniu na własne ryzyko realizacji projektu przed podpisaniem umowy o dofinansowanie i o konieczności w takiej sytuacji stosowania zasady konkurencyjności, należy uwzględnić poniższe informacje dotyczące problematyki innowacyjności i realizacji projektu z komponentem ponadnarodowym.

Ustalając terminy realizacji projektów (minimalny i maksymalny okres realizacji projektu) należy uwzględnić zapisy w zakresie kryteriów szczegółowych zapisanych w Planie działania.

IP/IP2 winny również sygnalizować w dokumentacji konkursowej prawdopodobieństwo zagrożeń mogących wpłynąć na wydłużenie planowanego czasu realizacji projektu, m. in. przykładowo w związku z koniecznością opracowania i przedstawienia do zatwierdzenia „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego” oraz przedstawieniem opisu produktu do walidacji i czasem potrzebnym na akceptację „Strategii” czy walidowanie produktu finalnego. IP/IP2 winny również wskazać na konieczność uwzględnienia przez beneficjenta odpowiedniego planowania i sprawnego wdrażania odpowiednich działań zapobiegawczych.

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.2).

Przykład:

- 3.2.1 Minimalny okres realizacji projektu innowacyjnego składanego w niniejszym konkursie wynosi 12 miesięcy, maksymalny – 36 miesięcy.
- 3.2.2 Kryterium szczegółowe dotyczące okresu realizacji projektu stanowi kryterium dostępu oraz będzie weryfikowane na etapie oceny formalnej.
- 3.2.3 W przypadku projektów z komponentem ponadnarodowym minimalny okres trwania komponentu ponadnarodowego wynosi 6 miesięcy, a maksymalny 24 miesiące.
- 3.2.4 Koszty nawiązania współpracy ponadnarodowej, poniesione przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu, ale w okresie realizacji projektu wskazanym we wniosku o dofinansowanie, uznaje się za kwalifikowalne pod warunkiem podpisania umowy o dofinansowanie projektu.
- 3.2.5 W związku z koniecznością realizacji projektów składanych w niniejszym konkursie w dwóch etapach, szczegółowo opisanych w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* oraz koniecznością przygotowania i złożenia „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego” oraz opisu produktu finalnego celem poddania go walidacji, zgodnie z zasadami i w terminach opisanych szczegółowo w *Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*, należy uwzględnić w harmonogramie realizacji projektu odpowiedni czas

potrzebny na realizację wszystkich wymaganych etapów projektu oraz na działania związane z akceptacją „Strategii” i procesem walidacji produktu/-ów.

- 3.2.6 Nie złożenie Strategii w wymaganym terminie i na warunkach opisanych szczegółowo w *Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*, lub brak akceptacji złożonej Strategii przez IOK skutkować będzie rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu.
- 3.2.7 W związku z faktem, że od akceptacji Strategii zależy zgoda na realizację drugiego etapu projektu oraz dalsze finansowanie działań projektowych, przygotowując harmonogram jego realizacji, po zakończeniu realizacji etapu pierwszego sugeruje się zaplanowanie około 28 dniowej przerwy w realizacji zasadniczych, merytorycznych, zadań projektowych. Okres ten powinien znaleźć również odzwierciedlenie w budżecie projektu, który w tym czasie powinien zakładać jedynie utrzymanie zasadniczego zespołu projektowego i biura projektu. Podjęcie na szerszą skalę działań merytorycznych, zaplanowanych w drugim etapie, jeszcze przed uzyskaniem akceptacji Strategii formalnie jest możliwe, ale wyłącznie na ryzyko projektodawcy.
- 3.2.8 Nie złożenie opisu produktu do walidacji w wymaganym terminie i na warunkach opisanych szczegółowo w *Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*, lub brak ostatecznej walidacji produktu finalnego może skutkować rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu lub pomniejszeniem kwoty dofinansowania.
- 3.2.9 Czas przeznaczony na walidację produktu musi zostać uwzględniony w harmonogramie projektu jako okres ograniczonego działania beneficjenta. Podjęcie na szerszą skalę zasadniczych działań projektowych, związanych z upowszechnianiem produktu finalnego, zaplanowanych na końcowy okres realizacji etapu drugiego, jeszcze przed pozytywną walidacją produktu finalnego, formalnie jest możliwe, ale wyłącznie na ryzyko projektodawcy.
- 3.2.10 Planując realizację projektu innowacyjnego należy również uwzględnić prawdopodobieństwo innych zagrożeń mogących wpłynąć na wydłużenie planowanego czasu realizacji projektu. Z tego też względu zaplanowanie adekwatnej do projektu i skutecznej strategii monitorowania oraz strategii zarządzania ryzykiem jest absolutną koniecznością.

3.3. Wymagania finansowe

Uwaga:

W rozdziale tym, oprócz zapisów standardowych dotyczących zasad wydatkowania środków czy kwalifikowalności wydatków (określonych w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), a także zasad obowiązujących w przypadku projektów objętych pomocą publiczną (znajdujących się w dokumencie Zasady udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki) zaleca się sformułowanie poniższych dodatkowych ograniczeń dla projektów innowacyjnych pod warunkiem wcześniejszego ich uwzględnienia w kryteriach szczegółowych zapisanych w Planie działania.

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.3).

Przykład:

3.3.1. Wartość projektu musi mieścić się w granicach:

- minimum – 200 000 PLN,
- maksimum – nie zostaje określone.

3.3.2 Kryterium szczegółowe dotyczące wymaganej wartości projektu stanowi kryterium dostępu oraz będzie weryfikowane na etapie oceny formalnej.

3.4. Wymagane rezultaty i wartość dodana

Uwaga:

W dokumentacji konkursowej, zgodnie z zapisami w Planie działania dotyczącymi kryteriów szczegółowych, IP/IP2 powinna sprecyzować jakie rezultaty i produkty, nowe rozwiązania/instrumenty/metody są oczekiwane jako wynik realizacji projektów składanych w ramach ogłoszonego konkursu. Jeśli ograniczenia w tym zakresie nie zostały wprowadzone, IP/IP2 powinna w sposób opisowy określić, jakich rozwiązań oczekuje w wybranym Temacie.

Przykład:

3.4.1 W obecnym konkursie promowane będą projekty, które będą miały na celu osiągnięcie jednego lub kilku z podanych niżej rezultatów:

- opracowanie i włączenie do polityki rozwiązań wspierających rozwój kształcenia ustawicznego adresowanego do osób pracujących w wieku 50+
- przygotowanie i wdrożenie oferty szkoleniowej dla osób pracujących w wieku 50+, dostosowanej do możliwości i potrzeb grupy docelowej,
- dostosowanie programów szkoleniowych dla osób pracujących w wieku 50+ oraz przygotowanie kadry trenerskiej do ich realizacji;
- opracowanie i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach w takich obszarach, jak: planowanie i dobór form zatrudnienia, rekrutacja pracowników, organizacja pracy, długość i organizacja czasu pracy, zarządzanie rozwojem oraz karierą zawodową;
- poszukiwanie i wdrażanie nowych, skutecznych rozwiązań:
  - umożliwiających / ułatwiających osobom pracującym w wieku 50+ dalszy rozwój zawodowy lub/i
  - zwiększających dostęp do szkoleń zawodowych bez względu na wiek lub/i
  - zwiększających dostęp do podnoszenia kwalifikacji zawodowych bez względu na wiek lub/i
  - podnoszących stopień motywacji osób pracujących w wieku 50+ do dalszej pracy, do rozwoju umiejętności i zdolności adaptacyjnych lub/i
  - zwiększających umiejętności dostrzegania i wykorzystywania własnych zdolności i możliwości przez osoby pracujące w wieku 50+ lub/i
  - wspierających kształtowanie postaw pracodawców i pracowników, sprzyjających wydłużeniu wieku aktywności zawodowej lub/i
  - podnoszących atrakcyjność pracy jako źródła dochodu wobec źródeł alternatywnych dla osób pracujących w wieku 50+ lub/i
  - osłabiających siłę oddziaływania na pracodawców stereotypów o niskiej przydatności osób starszych do pracy.

Uwaga:

Dokumentacja konkursowa powinna również zawierać dodatkowe informacje dla projektodawców, dotyczące np. sposobu opisu rezultatów, produktu finalnego, wartości dodanej czy też wartości dodanej współpracy ponadnarodowej (dla projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym).

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w

dokumentcie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.4)

Przykład:

- 3.4.2 Opis rezultatów projektu powinien wskazywać związek z odpowiednimi celami (głównym i szczegółowymi) projektu oraz z zaplanowanymi przez projektodawcę działaniami.
- 3.4.3 Opis rezultatów należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów innowacyjnych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.4 wniosku o dofinansowanie projektu.
- 3.4.4 Projektodawca ubiegający się o dofinansowanie projektu innowacyjnego testującego powinien wykazać niezbędność zaplanowanego do wypracowania, w trakcie trwania projektu, produktu finalnego (rozwiązania/instrumentu/metody) dla osiągnięcia celu projektu, wynikającego z realizacji Tematu.
- 3.4.5 Projektodawca ubiegający się o dofinansowanie projektu zobowiązany jest przedstawić we wniosku o dofinansowanie szczegółowy opis produktu finalnego. Na opis produktu finalnego może składać się, przykładowo: informacja o tym jak będzie wyglądać produkt finalny, czyli opracowywane w ramach projektu innowacyjne narzędzie / instrument / metoda / model / system, z jakich elementów (produktów pośrednich) będzie się składać (czyli co konkretnie na daną metodę, narzędzie, model czy system będzie się składać), w jakiej postaci produkt finalny i produkty pośrednie zostaną dostarczone użytkownikom (jaką ostatecznie przybiorą formę materialną), w jaki sposób / jaką drogą zostaną przekazane użytkownikom, jakie warunki wstępne muszą być spełnione, żeby produkt finalny i ewentualnie produkty pośrednie, mógł/mogły być wdrożony/-ne, czy wdrożenie będzie wymagało podjęcia dodatkowych działań, np. odpowiedniego przeszkolenia personelu (w takim przypadku jednym z produktów projektu powinien być program szkoleń umożliwiających wdrożenie produktu), itp. informacje.
- 3.4.6 Projektodawca zobowiązany jest do opisanie wartości dodanej wykazując jednocześnie, zgodnie z przewagą proponowanego, innowacyjnego rozwiązania nad dotychczasową praktyką.
- 3.4.7 Wartość dodaną w projektach innowacyjnych finansowanych z EFS – PO KL stanowią dodatkowe korzyści, których bez tego wsparcia nie można byłoby osiągnąć. Wartość dodaną stanowić może np. przyrost doświadczenia, zdobywanego m.in. w trakcie współpracy z partnerami lub transfer wiedzy skierowany do projektodawcy ze strony środowisk naukowo-badawczych zaangażowanych w projekcie przy pracach diagnostyczno-ewaluacyjnych.
- 3.4.8 Opis produktu finalnego i produktów pośrednich projektu oraz jego wartości dodanej należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów innowacyjnych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.2 wniosku o dofinansowanie projektu.
- 3.4.9 Projektodawca ubiegający się o dofinansowanie projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym zobowiązany jest przedstawić we wniosku o dofinansowanie również wartość dodaną współpracy ponadnarodowej. Wartość dodaną współpracy ponadnarodowej stanowią precyzyjnie określone konkretne produkty i rezultaty możliwe do osiągnięcia wyłącznie we współpracy ponadnarodowej, których nie udało się zrealizować w projekcie o zasięgu tylko krajowym, bez udziału partnerów zagranicznych.
- 3.4.10 Opis wartości dodanej współpracy ponadnarodowej (dla projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym) należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów standardowych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcjach III.3.1 oraz III.3.4 wniosku o dofinansowanie projektu.

3.5. Wymagania dotyczące partnerstwa

Uwaga:

Niniejsza część dokumentacji konkursowej powinna informować, zgodnie z kryteriami szczegółowymi zapisanymi w Planie działania, o wymaganiach związanych z realizacją projektu w partnerstwie zachęcając lub wymagając realizacji projektu w partnerstwie, nie tylko krajowym, także ponadnarodowym, określając charakter i wielkość partnerstwa oraz wskazując adresy baz, z których można korzystać poszukując partnera ponadnarodowego.

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.5). Ponadto, w przypadku partnerstwa krajowego należy odnieść się do dokumentu Zakres realizacji projektów partnerskich określony przez IZ PO KL i wskazać zapisy standardowe w tym zakresie..

Przykład zapisów dotyczących partnerstwa ponadnarodowego:

- 3.5.1 W ramach niniejszego konkursu premiowane będą projekty zakładające realizację zadań w partnerstwie ponadnarodowym (projekty innowacyjne z komponentem ponadnarodowym). Przy czym pod pojęciem partnerstwa ponadnarodowego należy rozumieć wspólną realizację działań przez Projektodawcę z co najmniej jednym podmiotem (jednym partnerem zagranicznym) pochodzącym z kraju członkowskiego Unii Europejskiej (bez względu na to, czy realizuje on projekt współfinansowany z EFS czy nie) lub z kraju nie będącego członkiem UE.
- 3.5.2 Zachęca się aby partnerstwo ponadnarodowe obejmowało maksymalnie 3 instytucje z krajów innych niż Polska.
- 3.5.3. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie, w przypadku projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym, Projektodawcę i jego potencjalnego partnera/partnerów zagranicznych musi wiązać list intencyjny, którego wzór stanowi Załącznik nr *(należy wpisać nr załącznika)* do niniejszej dokumentacji. List intencyjny musi jednoznacznie wskazywać na zamiar podpisania umowy o współpracy ponadnarodowej.
- 3.5.4. Umowa o współpracy ponadnarodowej musi być podpisana w terminie *(należy określić zgodnie z Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL)*. Umowa o współpracy ponadnarodowej musi być zatwierdzona przez IOK. Wzór umowy o współpracy ponadnarodowej stanowi Załącznik nr *(należy wpisać nr załącznika)*.
- 3.5.5 Partnerów do współpracy ponadnarodowej można poszukiwać korzystając z następujących baz dostępnych w Internecie:
- <http://www.transnational-toolkit.eu/> - jest to narzędzie przygotowane przez Komisję Europejską pozwalające zarówno na dokonanie wpisu do bazy, jak i wyszukiwanie potencjalnych partnerów,
  - <http://www.leonardo.org.uk/page.asp?section=000100010021&sectionTitle=Find+Partners> oraz
  - <http://www.adam-europe.eu/adam/homepageView.htm> będącej także bazą produktów i rezultatów programu Leonardo da Vinci.

Przykład zapisów dotyczących partnerstwa krajowego:

- 3.5.6 Zachęca się Projektodawców by wnioski o dofinansowanie projektu składane w odpowiedzi na niniejszy konkurs przewidywały realizację planowanych działań również w partnerstwie krajowym. W takim przypadku Partnerstwo powinno składać się z co najmniej dwóch instytucji;

jednak nie powinno przewidywać współpracy więcej niż czterech podmiotów z Polski. W niniejszym konkursie premiowane będą partnerstwa angażujące instytucje reprezentujące grupę docelową użytkowników danego projektu.

Przykład zapisów dotyczących zarówno partnerstwa ponadnarodowego jak i krajowego:

- 3.5.7 Projektodawca może składać wniosek o dofinansowanie projektu jako przedstawiciel utworzonego już partnerstwa, także ponadnarodowego (rozwiązanie premiowane w obecnym konkursie) lub zakładać poszukiwanie partnerów i wypracowanie zasad współpracy w partnerstwie na pierwszym etapie realizacji projektu co powinno zostać wyraźnie wskazane we wniosku. Ponadto, w przypadku partnerstwa ponadnarodowego beneficjent może wnioskować w trybie zgłaszania zmian do wniosku o rozszerzenie realizacji projektu innowacyjnego o komponent ponadnarodowy.
- 3.5.8 Potencjał instytucji projektodawcy, skład partnerstwa zaplanowanego do realizacji projektu i uzasadnienie potrzeby powołania partnerstwa oraz roli każdego z partnerów w projekcie należy przedstawić, zgodnie z instrukcją zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL* w sekcji III.3.5 wniosku o dofinansowanie projektu.
- 3.5.9 Projektodawca, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych, wyłania partnerów spoza sektora finansów publicznych zgodnie z zapisami art. 28a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Powyższy wymóg, w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie ponadnarodowym, nie stoi w sprzeczności z możliwością poszukiwania partnerów zagranicznych z wykorzystaniem baz internetowych, o których mowa w niniejszej dokumentacji.

3.6. Wymagania dotyczące współpracy ponadnarodowej

Uwaga:

Rozdział ten powinien zawierać informacje związane z zakresem współpracy ponadnarodowej konieczne lub możliwe do uwzględnienia w ramach ogłoszonego konkursu i spójne z kryteriami zapisanymi w Planie działania. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale określa się te formy działań kwalifikowanych spośród wymienionych w Załączniku nr 8 do Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL, które możliwe będą do realizacji w ramach współpracy ponadnarodowej zaplanowanej jako komponent ponadnarodowy w projekcie innowacyjnym zgłoszonym w danym konkursie. Wskazuje się również modele współpracy ponadnarodowej przewidziane do realizacji w danym konkursie (wraz z informacją o tym czy można korzystać z kilku modeli równocześnie dostosowując je do wymagań projektowych lub wykorzystując je naprzemiennie w zależności od rodzaju prowadzonych działań oraz etapu ich realizacji), formy współpracy ponadnarodowej możliwe do zastosowania w projektach innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym składanych w ramach danego konkursu oraz wskazówki w zakresie uwzględniania komponentu ponadnarodowego we wniosku o dofinansowanie projektu.

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.7)

Przykład:

- 3.7.1. W ramach projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym składanych w niniejszym konkursie możliwa jest realizacja wszystkich form działań kwalifikowanych wymienionych w Załączniku nr 8 do Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL. Niemniej

zaleca się rozważenie wykorzystania przez projektodawcę następujących wskazówek w odniesieniu do poszczególnych form:

1. Organizowanie konferencji, seminariów, warsztatów i spotkań – zalecane wyłącznie jako jedno z kilku działań planowanych w ramach komponentu ponadnarodowego. Ta forma może stanowić uzupełnienie form działań wymienionych w pkt. 4 i 6.
  2. Prowadzenie badań i analiz - może np. prowadzić do adaptowania konkretnego rozwiązania funkcjonującego w kraju partnera lub stanowić samodzielny element projektu z komponentem.
  3. Przygotowanie, tłumaczenia i wydawanie publikacji, opracowań, raportów (wymaga zorganizowania konferencji, seminariów, warsztatów, spotkań stanowiących okazję do upowszechniania wyników opracowanych raportów, publikacji) – zalecane wyłącznie jako jedno z kilku działań planowanych w ramach komponentu ponadnarodowego.
  4. Adaptowanie rozwiązań wypracowanych w innym kraju – może stanowić samodzielny element projektu z komponentem.
  5. Doradztwo, wymiana pracowników, staże, wizyty studyjne – może być samodzielnym elementem w projektach z komponentem współpracy ponadnarodowej. Decydując się na tę formę, powinno się mieć na uwadze, iż sama wizyta studyjna czy staż za granicą nie jest wystarczającym elementem współpracy ponadnarodowej. Znaczącą wartością dodaną stażu w instytucji partnera projektu ponadnarodowego może być np. opracowanie nowej metody doradztwa zawodowego lub nabycie umiejętności niezbędnych do prowadzenia i upowszechniania nowych metod szkoleniowych.
  6. Wypracowywanie nowych rozwiązań (może zakładać doradztwo, wymianę pracowników, staże, wizyty studyjne w krajach partnerów) – może stanowić samodzielny element projektu z komponentem.
- 3.7.2 Opis form działań kwalifikowanych (dla projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym) należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów standardowych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.3.
- 3.7.2. W ramach projektów współpracy ponadnarodowej składanych w niniejszym konkursie sugerowane jest zastosowanie następujących modeli współpracy ponadnarodowej, przy czym można korzystać z kilku modeli równocześnie dostosowując je do wymagań projektowych lub wykorzystując je naprzemiennie w zależności od rodzaju prowadzonych działań oraz etapu ich realizacji:
1. Model 1: Wymiana informacji i doświadczeń – polega na wymianie pomiędzy partnerami informacji na temat swoich strategii, warunków w jakich funkcjonują i będą prowadzić działania, podejścia do rozwiązywania problemów. Model najczęściej ma zastosowanie we wstępnej fazie współpracy ponadnarodowej.
  2. Model 2: Równoległe wypracowywanie rozwiązań – w tym modelu partnerzy realizują konkretny, wspólny cel działając niezależnie od siebie, wymieniają wiedzę i doświadczenia w sposób, bardziej niż w modelu pierwszym, usystematyzowany i powiązany z realizowanym celem.
  3. Model 3: Import, eksport i adaptacja nowych rozwiązań do swojej sytuacji – model ten może być kontynuacją lub wariantem modelu drugiego. Model ma zastosowanie w sytuacji, gdy jeden partner osiągnął już w stopniu zaawansowanym rozwiązanie wspólnego problemu i dzieli się rezultatami swojej pracy z pozostałymi partnerami, którzy na podstawie wymiany doświadczeń ulepszają własne produkty i rezultaty.
  4. Model 4: Wspólne tworzenie produktu lub systemu – podział zadań związanych z osiągnięciem wspólnego celu – ma zastosowanie dla partnerstwa tworzonego w celu rozwiązania konkretnego, jednakowo postrzeganego problemu z wykorzystaniem

mocnych stron każdego z partnerów. Partnerstwo już na wstępie wyraźnie określa etapy rozwiązania problemu i dokonuje podziału zadań odpowiednio do doświadczeń i umiejętności partnerów.

5. Model 5: Wymiana kluczowych osób realizujących projekt lub uczestniczących w projekcie – model dotyczy działań realizowanych równolegle z działaniami przewidzianymi w pozostałych modelach. Działania w ramach tego modelu muszą wykraczać poza wizyty studyjne, musi być ściśle określony ich cel w kontekście głównego wspólnego celu współpracy ponadnarodowej.

3.7.3. Formy współpracy ponadnarodowej możliwe w ramach ogłoszonego konkursu, to:

- Współpraca pomiędzy projektami realizowanymi w różnych krajach, także przez podmioty, których projekty / działania nie są współfinansowane z EFS,
- Współpraca pomiędzy sieciami instytucji działającymi w zbliżonych obszarach, czyli np. projekt polskiego podmiotu składającego projekt we współpracy ponadnarodowej z podmiotami zagranicznymi działającymi w partnerstwie lub w sieci podmiotów, albo projekt podmiotu polskiego działającego w sieci organizacji o wspólnych interesach, ale składającego projekt indywidualnie we współpracy ponadnarodowej z podmiotem zagranicznym działającym w podobnej grupie organizacji w swoim kraju pochodzenia,
- Współpraca twinningowa pomiędzy instytucjami działającymi w tym samym obszarze – do takiej współpracy uprawnione są tylko instytucje sektora publicznego. W tym przypadku rezultaty współpracy ponadnarodowej muszą przyczyniać się do poprawy funkcjonowania danej instytucji.

3.7.4. Opis form współpracy ponadnarodowej (dla projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym) należy przedstawić, zgodnie z instrukcją dla wnioskodawców projektów standardowych zawartą w *Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie PO KL*, w sekcji III.3.5.

3.7.5. W przypadku gdy projektodawca nie zdecyduje się na realizację projektu przewidującego nawiązanie współpracy ponadnarodowej od początku jego realizacji, istnieje możliwość rozszerzenia działań projektowych o komponent ponadnarodowy w trakcie wdrażania projektu. W takim przypadku beneficjent zgłasza rozszerzenie zakresu projektu o współpracę ponadnarodową w trybie zmian do wniosku o dofinansowanie lub pracuje nad określeniem zasad partnerskich w pierwszym etapie realizacji projektu w fazie poświęconej tworzeniu partnerstwa.

3.7. Wymagania dotyczące zlecenia wykonania usług

Uwaga:

W rozdziale tym wskazane jest poszerzenie zapisów standardowych o warunek stanowiący o tym, iż w ramach partnerstwa, partnerzy co do zasady, wykonują osobiście przypisane im zadania zaplanowane w umowie partnerstwa, o ile realizacja projektu w partnerstwie zapisana jest jako kryterium szczegółowe w Planie działania.

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się również uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział III.3.6)

Przykład:

3.7.1 W ramach Partnerstwa partnerzy, co do zasady, wykonują osobiście przypisane im zadania zaplanowane w umowie partnerstwa. Zlecenie zadań podwykonawcom możliwe jest w

stosunku do części zadania za które odpowiada dany partner, które nie jest zasadniczo związane z kompetencjami partnera, decydującymi o jego udziale w realizowanym projekcie.

- 3.7.3 Zlecenie dostaw towarów lub usług podmiotom – podwykonawcom nie będącym stroną tej umowy, może dotyczyć jedynie tej części zadania powierzonego partnerowi, która nie może być wykonana bezpośrednio przez niego lub w ramach współpracy między partnerami (w takiej sytuacji Projektodawca winien podać dokładne informacje o powodach i zakresie zleceń podwykonawczych, kryteriach wyboru, dla tych działań należy przedstawić rzetelną i wiarygodną rynkowo kalkulację kosztów).

3.8. Wymagania dotyczące pomocy publicznej

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

IV. Przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektu

4.1. Wymagania w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

4.2. Załączniki do wniosku

Uwaga:

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział IV.4.2)

4.3. Zabezpieczenie realizacji projektu

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

4.4. Warunki konkursowe i składania wniosków

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

4.5. Wycofanie wniosku

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

V. Wybór projektów oraz podpisywanie umowy o dofinansowanie projektu

5.1. Ocena formalna

Uwaga:

W niniejszej części dokumentacji konkursowej powinny znaleźć się zapisy standardowe nt. procedury oceny formalnej wniosku o dofinansowanie oraz ogólnych kryteriów formalnych.

Ponadto podrozdział ten zawierać powinien informacje nt. odrębnych dla projektów innowacyjnych szczegółowych kryteriów dostępu weryfikowanych na etapie oceny formalnej; niezbędnych do spełnienia przez Projektodawcę, zgodnych z zapisami Sekcji D. Planu działania.

Przykład:

- 5.1.1 Procedura oceny formalnej wniosku o dofinansowanie dokonywana jest zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*. Dokument dostępny jest na stronie internetowej (*należy wpisać nazwę IP oraz adres strony internetowej*), jak również na Portalu Funduszy Strukturalnych – www.efs.gov.pl.
- 5.1.2 Do wszystkich projektów innowacyjnych, także składanych w niniejszym konkursie, stosuje się ogólne kryteria formalne takie same jak dla projektów standardowych, zgodnie z zapisami Załącznika 8 do *Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*.
- 5.1.3 Do projektów innowacyjnych składanych w niniejszym konkursie stosuje się również następujące szczegółowe kryteria dostępu weryfikowane na etapie oceny formalnej:

Kryterium okresu realizacji projektu:

Minimalny okres realizacji projektu wynosi 12 m-cy

Maksymalny okres realizacji projektu - 36 m-cy

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punkcie I.1.8 wniosku o dofinansowanie projektu.

Kryterium wartości projektu

Minimalna wartość projektu wynosi 200 000 PLN

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punkcie IV.4.1 wniosku o dofinansowanie projektu.

- 5.1.4 Szczegółowe kryteria dostępu weryfikowane na etapie oceny formalnej są obowiązkowe dla wszystkich Projektodawców składających wnioski o dofinansowanie w niniejszym konkursie i podlegają weryfikacji podczas oceny formalnej wniosku o dofinansowanie. Projekty, które nie spełniają kryteriów dostępu, są odrzucane.

5.2. Ocena merytoryczna

Uwaga:

W niniejszej części dokumentacji konkursowej powinny znaleźć się zapisy standardowe nt. procedury oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie oraz ogólnych kryteriów merytorycznych i horyzontalnych przyjętych dla projektów innowacyjnych.

Ponadto podrozdział ten powinien zawierać listę szczegółowych kryteriów dostępu weryfikowanych na etapie oceny merytorycznej oraz listę szczegółowych kryteriów strategicznych wraz z ich wagą punktową i wskazaniem numeru sekcji wniosku o dofinansowanie, której analiza będzie stanowiła podstawę do dokonania oceny wg. danego kryterium. Wyżej wspomniane kryteria należy przedstawić w dokumentacji konkursowej zgodnie z zapisami Sekcji D. Planu działania.

W tym miejscu znaleźć powinna się również informacja o dodatkowych narzędziach oceny realizowanych projektów innowacyjnych: wypracowanej w trakcie realizacji projektu „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego” oraz walidacji produktu finalnego.

Przykład:

- 5.2.1 Procedura oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie dokonywana jest zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*. Dokument dostępny jest na stronie internetowej *(należy wpisać nazwę IP oraz adres strony internetowej)*, jak również na Portalu Funduszy Strukturalnych – www.efs.gov.pl.
- 5.2.2 Do wszystkich projektów innowacyjnych, także złożonych w niniejszym konkursie, stosuje się ogólne kryteria merytoryczne dla projektów innowacyjnych, zgodnie z zapisami Załącznika 8 do *Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*.
- 5.2.3 Ogólne kryteria horyzontalne, które mają zastosowanie do wszystkich projektów innowacyjnych, także złożonych w niniejszym konkursie, to: zgodność z politykami i zasadami wspólnotowymi oraz prawodawstwem wspólnotowym, zgodność z prawodawstwem krajowym (Ustawa PZP i przepisy dotyczące pomocy publicznej) oraz brak możliwości finansowania projektu w ramach innych operacji PO KL.
- 5.2.4 W ramach niniejszego konkursu na projekty innowacyjne testujące nie będą stosowane żadne szczegółowe kryteria dostępu weryfikowane na etapie oceny merytorycznej projektu.
- 5.2.5 W ramach niniejszego konkursu na projekty innowacyjne testujące stosowane będą następujące szczegółowe kryteria strategiczne:

Kryterium potencjału podmiotów ubiegających się o dofinansowanie projektu

Podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych – wyłączenie nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) posiadające potencjał i udokumentowane doświadczenie badawcze (w zakresie planowania badań, opracowania metodyki i narzędzi badawczych, prowadzenia badań i analizy wyników)

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punkcie III.3.5 wniosku o dofinansowanie projektu.

Waga punktowa: *(należy wpisać wartość zgodną z zapisami w Planie działania)*

Kryterium grupy docelowej:

Grupa docelowa odbiorców projektu to osoby zatrudnione w sektorze przetwórstwa spożywczego na terenie województwa *(podać nazwę województwa)*.

Grupa docelowa użytkowników projektu to kadra zarządzająca podmiotów działających w sektorze przetwórstwa spożywczego na rynku województwa *(podać nazwę województwa)*,

w tym w szczególności kadra zarządzająca przedsiębiorstw oraz osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizowanie polityki kadrowej i/lub szkoleniowej w wyżej wymienionych podmiotach lub/i kadra zarządzająca i szkoleniowa podmiotów zaangażowanych w kształcenie ustawiczne osób dorosłych na terenie województwa *(podać nazwę województwa)*.

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punkcie III.3.1 wniosku o dofinansowanie projektu.

Waga punktowa: *(należy wpisać wartość zgodną z zapisami w Planie działania)*

Kryterium dotyczące osiągnięcia określonych rezultatów:

Projekt ma na celu osiągnięcie jednego lub kilku z podanych niżej rezultatów:

- opracowanie i włączenie do polityki rozwiązań wspierających rozwój kształcenia ustawicznego adresowanego do osób pracujących w wieku 50+
- przygotowanie i wdrożenie oferty szkoleniowej dla osób pracujących w wieku 50+, dostosowanej do możliwości i potrzeb grupy docelowej,
- dostosowanie programów szkoleniowych dla osób pracujących w wieku 50+ oraz przygotowanie kadry trenerskiej do ich realizacji;
- opracowanie i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach w takich obszarach, jak: planowanie i dobór form zatrudnienia, rekrutacja pracowników, organizacja pracy, długość i organizacja czasu pracy, zarządzanie rozwojem oraz karierą zawodową;
- poszukiwanie i wdrażanie nowych, skutecznych rozwiązań:
  - umożliwiających / ułatwiających osobom pracującym w wieku 50+ dalszy rozwój zawodowy lub/i
  - zwiększających dostęp do szkoleń zawodowych bez względu na wiek lub/i
  - zwiększających dostęp do podnoszenia kwalifikacji zawodowych bez względu na wiek lub/i
  - podnoszących stopień motywacji osób pracujących w wieku 50+ do dalszej pracy, do rozwoju umiejętności i zdolności adaptacyjnych lub/i
  - zwiększających umiejętności dostrzegania i wykorzystywania własnych zdolności i możliwości przez osoby pracujące w wieku 50+ lub/i
  - wspierających kształtowanie postaw pracodawców i pracowników, sprzyjających wydłużeniu wieku aktywności zawodowej lub/i
  - podnoszących atrakcyjność pracy jako źródła dochodu wobec źródeł alternatywnych dla osób pracujących w wieku 50+ lub/i
  - osłabiających siłę oddziaływania na pracodawców stereotypów o niskiej przydatności osób starszych do pracy.

Waga punktowa: *(należy wpisać wartość zgodną z zapisami w Planie działania)*

Kryterium realizacji projektu w Partnerstwie

Projekt realizowany w Partnerstwie ponadnarodowym (projekt z komponentem ponadnarodowym).

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punktach II.2.8 oraz III (III.3.1-III.3.5) wniosku o dofinansowanie projektu.

Waga punktowa: *(należy wpisać wartość zgodną z zapisami w Planie działania)*

Kryterium charakteru Partnerstwa

Projekt realizowany w Partnerstwie zakładającym udział instytucji reprezentujących grupę docelową użytkowników danego projektu.

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie odpowiednich zapisów w punkcie III.3.5 wniosku o dofinansowanie projektu.

Waga punktowa: *(należy wpisać wartość zgodną zapisami w Planie działania)*

- 5.2.6 Zaznaczamy, że zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, wypracowane elementy projektu innowacyjnego testującego w trakcie realizacji będą jeszcze dwukrotnie poddawane ocenie (ocena „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego” oraz walidacja wypracowanego produktu finalnego), która będzie mogła doprowadzić do rozwiązania umowy o dofinansowanie (zarówno w przypadku oceny „Strategii wdrażania projektu innowacyjnego” jak i walidacji wypracowanego produktu finalnego) lub do zmniejszenia kwoty umowy o dofinansowanie (w przypadku walidacji wypracowanego produktu finalnego).

5.3. Procedura odwoławcza

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

5.4. Podpisywanie umów o dofinansowanie projektu

Uwaga:

W rozdziale niniejszym, w przypadku uwzględnienia możliwości składania projektów innowacyjnych z komponentem ponadnarodowym, zaleca się uwzględnienie rekomendacji wskazanych w dokumencie Zalecenia dla IP/IP2 w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej (podrozdział V.5.2)

VI. Dodatkowe informacje

6.1. Kontakt i dodatkowe informacje IP

Uwaga:

W tym rozdziale uwzględnia się wyłącznie zapisy standardowe.

6.2. Kontakt i dodatkowe informacje KIW

Uwaga:

Niniejszy rozdział powinien zawierać informacje nt. zakresu wsparcia udzielanego przez KIW oraz dane teleadresowe.

Przykład:

- 6.2.1. Wsparcia i dodatkowych informacji w poszukiwaniu partnerów do współpracy ponadnarodowej, doradztwa z tematyki współpracy ponadnarodowej i innowacyjności udziela Krajowa Instytucja Wspomagająca:

Fundacja Fundusz Współpracy
Biuro Koordynacji Kształcenie Kadr – Krajowa Instytucja Wspomagająca
Ul. Górnośląska 4a
00-444 Warszawa

- 6.2.2. Informacje udzielane są:
telefonicznie: (22) 45 09 800

VII. Załączniki

Uwaga:

W rozdziale tym przedstawia się spis załączników do dokumentacji konkursowej. Jeśli kryteria szczegółowe zapisane w Planie działania zakładają realizację projektu innowacyjnego we współpracy ponadnarodowej (projektu innowacyjnego z komponentem ponadnarodowym), wówczas do listy załączników należy dołączyć wzór listu intencyjnego w wersji polskojęzycznej i angielskojęzycznej oraz wzór umowy o współpracy ponadnarodowej w wersji polskojęzycznej i angielskojęzycznej.

1 Temat A

2 *Ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją na rynku pracy, celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich*

Analiza rezultatów wypracowanych przez Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Tematu A PIW EQUAL pozwala przedstawić następujące przykłady rezultatów/projektów:

Rozwiązania skierowane na wsparcie długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Dualny model szkolenia zawodowo-aktywizującego dla osób długotrwale bezrobotnych i członków ich rodzin (Partnerstwo A0209);
- Model skierowany dla bezrobotnych zakładający ich aktywizację lokalną (Partnerstwo A0010),
- Kompleksowy model aktywizacyjny skierowany dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Partnerstwo A0518),
- Model aktywizacyjny skierowany dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oparty o mocno zindywidualizowane oddziaływanie; tzw. asystent rodzinny (Partnerstwo A0283),
- Model asystenta pracy, wspomagający wychodzenia z bezrobocia pokoleniowego na obszarach wiejskich (Partnerstwo A0140),
- Model pracy animatora – opiekuna zagrożonych wykluczeniem społecznym (Partnerstwo A0608),

Rozwiązania skierowane dla specyficznych grup docelowych tj. Romowie, ofiary handlu ludźmi, bezdomni, osoby po przebytych chorobach psychicznych czy z zaburzeniami psychicznymi, uchodźcy, repatrianci, bezrobotni sportowcy, skazani i osoby opuszczające zakłady karne

- Model instytucjonalnego wsparcia aktywności zawodowej i przedsiębiorczości Romów. Koncepcja Centrum Aktywizacji Zawodowej Romów (Partnerstwo A0211),
- Modelowy system działań umożliwiających poprawę sytuacji zawodowej społeczności romskiej (Partnerstwo A0567),
- Kompleksowy system wsparcia i szkoleń zawodowych przygotowujących ofiary handlu ludźmi do aktywnego wejścia na rynek pracy (Partnerstwo A0463),
- Model lokalnej sieci wsparcia osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w oparciu o pomoc indywidualną i utworzenie bezpiecznego miejsca wsparcia (Partnerstwo A0477),
- Model MORS – Międzyresortowy Ośrodek Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej adresowany do młodzieży z zaburzeniami (Partnerstwo A0663),
- Model umożliwiający osobom z zaburzeniami psychicznymi wejście na powszechnie dostępny rynek pracy i edukacji (Partnerstwo A0733),
- Model wsparcia osób po kryzysie psychicznym w społeczności lokalnej w oparciu o Lokalny System Współdziałania Partnerów (Partnerstwo A0340),
- Modułowy system integracji i zapobiegania wykluczeniu migrantów z rynku pracy (Partnerstwo A0692),
- Narzędzie aktywizacji bezrobotnych sportowców (Partnerstwo A0262),
- Modele wspierania osób przebywających w zakładach karnych i szykujących się do ich opuszczenia oraz pomoc społeczno-zawodowa dla osób wychodzących na wolność (Partnerstwo A0138, A0546, A0152),
- Model rekrutacji i kształcenia streetworkerów (Partnerstwo A0532),
- Ścieżkę kształcenia mentorów i peer-mentorów dla grup defaworyzowanych i mających problemy z funkcjonowaniem w społeczeństwie (Partnerstwo A0527),
- Model tworzenia wioski tematycznej w oparciu o lokalnych kapitał społeczny, kulturowy i przyrodniczy (Partnerstwo A0407),
- Model przygotowania zawodowego w oparciu o zintegrowany system szkolenia - staż - praca (tryb czeladniczy) (Partnerstwo A0250),

Rozwiązania skierowane na wspieranie integracji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych

- Modele oparte o zindywidualizowaną pomoc dla osób niepełnosprawnych, takich jak np. asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (Partnerstwo A0126, A0458, A0571, A0598)

Stymulowanie aktywności obywatelskiej , współpracy i wymiany informacji między instytucjami

- Model tworzenia forów współpracy i wymiany informacji wspierający integrację społeczno-zawodową rodzin osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz działających przy nich międzysektorowych grup wsparcia i partnerstw (Partnerstwo A0680),
- Model monitorowania postępu beneficjenta w programach/projektach skoncentrowanych na przywracaniu osób uzależnionych i bezdomnych na rynek pracy (Partnerstwo A0345),
- Model Współpracy instytucji wymiaru sprawiedliwości i sektora pozarządowego na rzecz readaptacji społecznej i aktywizacji zawodowej skazanych oraz byłych skazanych, zakładając tworzenie lokalnych platform porozumienia (Partnerstwo A0138)

3 Temat D

4 Wzmocnienie krajowej gospodarki społecznej (III sektora), a w szczególności usług na rzecz społeczności lokalnych, z akcentem na podnoszenie ilości miejsc pracy

Dokonując analizy i biorąc pod uwagę zwłaszcza: nowatorski charakter testowanych przedsięwzięć, szanse ich utrzymania się na rynku/racjonalność ekonomiczną należy wskazać następujące rezultaty i produkty działań Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Tematu D PIW EQUAL:

Rozwój obszarów wiejskich

- Lokalne inicjatywy z zakresu przedsiębiorczości społecznej ukierunkowane na wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego przy wykorzystaniu organizacji pozarządowych jako „operatorów” podejmowanej działalności gospodarczej (Partnerstwo D0443),
- Idea tworzenia przedsiębiorstw społecznych zakorzenionych lokalnie z wykorzystaniem elementów Strategii Interwencji Partnerskiej (Partnerstwo D0344)

Wspieranie osób niepełnosprawnych

- Koncepcja zatrudnienia wspieranego przy wykorzystaniu metody coachingu (Partnerstwo D0391, D0461)

Wspieranie nietypowych grup w zakresie aktywizacji zawodowej osób psychicznie chorych

- Koncepcja wsparcia dualnego – funkcjonowanie przedsiębiorstwa społecznego oraz instytucji wspierającej w sektorze usług publicznych (Partnerstwo D0438)
- Model wchodzenia osób dyskryminowanych na otwarty rynek pracy poprzez tworzenie i prowadzenie spółdzielni socjalnych oraz pracę w tych placówkach (Partnerstwo D0214)
- Upowszechnianie modelowej instytucji doradczej oraz przedsiębiorstw społecznych i promowanie dobrych praktyk służących poprawie sytuacji zawodowej osób chorujących psychicznie i osób dotkniętych psychicznymi konsekwencjami długotrwałego bezrobocia (Partnerstwo D0519)
- Model aktywizacji zawodowej i społecznej osób z autyzmem (Partnerstwo D0461)

Wspieranie zatrudnienia młodzieży na otwartym rynku pracy

- Pozarządowy Ośrodek Kariery. Modelowa instytucja promocji i wspierania zatrudnienia w III sektorze (Partnerstwo D0190)

Połączenie działań różnych instytucji, organizacji, metod i narzędzi

- Budowa infrastruktury prawno – instytucjonalnego otoczenia sektora gospodarki społecznej (Partnerstwo D0552)
- Strategia Interwencji Partnerskiej obejmująca budowanie partnerstw lokalnych, animację lokalną i tworzenie przedsiębiorstw społecznych jako „kół zamachowych” rozwoju lokalnego (Partnerstwo D0344)

5 Temat F

Wspieranie zdolności przystosowawczych przedsiębiorstw i pracowników do zmian strukturalnych w gospodarce oraz wykorzystania technologii informacyjnych i innych nowych technologii

Na podstawie analizy rezultatów wypracowanych przez Partnerstwa na rzecz Rozwoju Tematu F PIW EQUAL należy stwierdzić, że poniższe rezultaty Tematu F wydają się szczególnie cenne:

- **platformy edukacyjne w formie informatycznej** (m.in. Otwarta Platforma Edukacji Zdalnej oraz Internetowa Giełda Telepracowników i Telepracodawców; specjalistyczny portal szkoleń ICT, dostarczający szczegółowych informacji na temat szkoleń w zakresie wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (Partnerstwo F0326),
- **systemy kształcenia ustawicznego** (m.in. systemowe rozwiązania umożliwiające uzyskanie formalnego potwierdzenia posiadanych kompetencji zawodowych zdobytych w ramach edukacji pozaformalnej; system kształcenia ustawicznego dla rzemieślników, w tym Model bilansowania kompetencji, Kompleksowy model wsparcia dla rzemiosła (Partnerstwo F0551, F0642),
- **modele stosowania elastycznych form zatrudnienia** (system wdrażania oraz monitorowania nowych form zatrudnienia; rezultaty wspierające rozwój telepracy jako elastycznej formy zatrudnienia (F0515),
- **modele wprowadzania zmian w organizacji przedsiębiorstw** związane z przekwalifikowaniem starszych pracowników czy mentoringiem, w tym system wspierania procesu naturalnej fluktuacji kadr z wykorzystaniem elementów zarządzania wiedzą i podnoszenia kwalifikacji zawodowych Beneficjentów Ostatecznych, Model Intermentoring, Model zwalczania dyskryminacji pracowników 44+ przy wykorzystaniu innowacyjnych narzędzi informatycznych z pełną bazą danych procedur - metodologii ułatwiających analizę i szkolenie (F0238, F0613, F0640),
- **rezultaty wspierające rozwój innowacyjnych form zatrudnienia i kształcenia ustawicznego**, które mogą być pomocne w lepszej aktywizacji zawodowej niektórych grup, szczególnie osób w wieku 45+ , w tym Model przygotowania narzędzi i materiałów dydaktycznych oraz organizacji procesu nauczania dla szkoleń pracowników MSP oraz kadry zarządzającej, realizowanych za pomocą metody e-learningu, Zintegrowany Model utrzymania pracowników 45+ na rynku pracy oparty na metodologii jobcoachingu (Partnerstwo F0016, F0607).

6 Temat G

7 *Godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez wdrażanie bardziej elastycznych i efektywnych form organizacji pracy oraz działań towarzyszących*

Na podstawie analizy rezultatów wypracowanych przez Partnerstwa na rzecz Rozwoju Tematu G PIW EQUAL należy stwierdzić, że wszystkie rezultaty Tematu G warto przeanalizować:

- Model kompleksowej pomocy dzieciom i rodzicom obejmujący opiekę i rehabilitację dzieci niepełnosprawnych (Partnerstwo G0084),
- Model aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej kobiet doświadczających przemocy (Partnerstwo G0590),
- Model wspierania Elastycznych Form Zatrudnienia i zasad pracy na odległość dla osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi (Partnerstwa G0620, G0265, G0051, G0107),
- Centrum Promocji Pracy - model wdrażania elastycznych form zatrudnienia (Partnerstwo G0588),
- Model aktywizacji zrównoważonej Praca-Rodzina: lokalne partnerstwa na rzecz osób opiekujących się osobami zależnymi (Partnerstwa G0246, G0588, G0051, G0062, G0403),
- Model zarządzania firmą równych szans (G0387, G0403, G0588).

Temat I

Pomoc w społecznej i zawodowej integracji osób ubiegających się o status uchodźcy

Z analizy projektów realizowanych przez partnerstwa Tematu I PIW EQUAL wynika, że następujące rezultaty warto byłoby uwzględnić przy realizacji innowacyjnych projektów:

- Wzorcowy profil (model) mentora – uchodźcy wspierającego cudzoziemców (przekazującego swoje polskie doświadczenia swoim rodakom będącym w trakcie procedury) wypracowany przez partnerstwo „@ltercamp” (a także szerszy model działań preintegracyjnych wypracowany przez to partnerstwo obejmujący również szkolenia zawodowe, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne) – I 0079;
- Model preintegracji i aktywizacji zawodowej osób starających się o status uchodźcy, na który składają się następujące komponenty: – prowadzenie świetlic preintegracyjnych (obejmujących lekcje języka polskiego, warsztaty zawodowe, kursy zewnętrzne zakończone egzaminami, staże pracy, kursy komputerowe, bibliotekę i przedszkole dla dzieci beneficjentów, – doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy, – spotkania i wyjścia integracyjne, – porady i pomoc prawna, – pomoc psychologiczna wypracowany w ramach) wypracowany przez partnerstwo MUR – I 0491.
- Pakiet Informacyjno-Edukacyjny – Segregator EDI wypracowany przez partnerstwo EDI I 0503.

Na całościowy model działań kierowanych do osób ubiegających się o status uchodźcy, który wyłania się po analizie działań wszystkich partnerstw składają się następujące elementy:

- Implementacja zintegrowanego systemu szkoleń zawodowych oraz językowych opartego na doświadczeniach z programu EQUAL (kierowanego do cudzoziemców w oparciu o wcześniejszą diagnozę zapotrzebowania na takie szkolenia w ośrodkach);
- Implementacja zintegrowanego systemu wsparcia cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy, na który składa się: pomoc mentora, psychologa oraz prawnika;
- Publikacja materiałów informacyjnych dotyczących działań preintegracyjnych na rzecz cudzoziemców. Materiały – oparte na modelu pakietu informacyjno-edukacyjnego EDI – kierowane by były do różnych grup docelowych.